

Дневник

(стенографски)

на

XIX^{то} обикновено Народно събрание

Втора редовна сесия

47. заседание, среда, 22 февруарий 1922 г.

(Открито от председателя Н. Атанасов в 4 ч. 50 м. след пладне)

Председателя: (Звъни) Моля г. секретаря да провери присъстващите г. г. народни представители.

Секретар С. Дупаринов (з): (Прочита списъка. От заседанието съжителствували следните народни представители: Ариф Агушев, Александър Атанасов, Селим х. Ахмедов, Стефан Бакърджиев, Мустафа Ризабеев, Юсуф Бергански, Константин Бозвелиев, Григор Бояджиев, Цоню Брънчянов, Тодор Булев, Атанас Буров, Григор Василев, Асен Вапцаров, Христо Ветовски, Власи Власковски, Асен Вълканов, Юрдан Вълков, Никола Габровски, Иван Ганев, д-р Александър Гиргинов, Никола Генцов, Ради Гичев, Геню Грамов, Мехмедали Исмаилов Гюзелев, Георги Данаилов, Минчо Делянов, Георги Димитров, Иван Димитров, Петър Димов, Логин Дончев, Георги Драгнев, Спас Жеков, Алиходжа Ибраимов, Никола х. Иванов, Захари Каменов, Костадин Караджов, Стефан Кирчев, Иван Ковачев, Александър Коев, Васил Коларов, Петър Кораков, Коста Крутунов, Радослав Крайчев, Ангел Кунадалев, Жико Лишков, Александър Людсканов, д-р Никола Максимов, Александър Малинов, Атанас Манолов, д-р Райчо Марков, Епо Марковски, Цоню Матов, Георги Минев, Неделчо Михалев, Нух Мустанов, Георги Недков, Михаил Неков, Петко Палиев, Станко Панайотов, Иван Палдов, Кръстю Пастухов, Горан Петков, Георги Попов, Димитър Попов, Гани Радев, Минчо Радковски, Стойне Ризов, Никола Савчев, д-р Марко Салпарев, Алекси Сираков, Цицилян Сокуров, Митко Станев, Димитър Стоев, Георги Стойнов, Стефан Тодоров, Янаки Тодоров, Георги Точев, Апостол Урумов, Петър Филев, Юмер Кобак Хасанов, Хюсни Хасанов, Димитър Христов, Стойчо Христов, Иван Цанков, Тодор Цеков, Коста Ципоранов, Станко Цвостов, Кънчо Чамев, Александър Чапрашиков, Крум Чапрашиков, Желю Юрданов, Георги Юртов и Ангел Янев)

Председателя: (Звъни) От 216 души народни представители присъствуват 93. Има пужното число, за да се състои заседанието.

Обявявам го за открито.

Съобщавам на г. г. народните представители, че е разрешен отпусък:

На народния представител г. д-р Александър Гиргинов — 10 дни;

На народния представител г. Юмер Кобак Хасанов — 3 дни;

На народния представител г. Михаил Неков — 3 дни;

На народния представител г. Никола Савчев — 4 дни;

На народния представител г. Стефан Бакърджиев — 1 ден;

На народния представител г. Димитър Стоев — 4 дни;

Народния представител г. Георги Попов иска да му се разреши 10-дневен отпусък. Понеже се е ползвал досега с 20-дневен отпусък, ще питам народното представителство. Които съжгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието му разрешава.

Народния представител г. Коста Ципоранов иска да му се разреши 10-дневен отпусък по болест, като прилага и медицинско свидетелство. Понеже се е ползвал досега с 20 дни отпусък, ще питам народното представителство. Които съжгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието разрешава.

Бюрото е разрешило отпусък още:

На народния представител г. Георги Данаилов — 10 дни;

На народния представител г. Димитър Благовев — 1 ден;

На народния представител г. д-р Никола Максимов — 2 дни;

Съобщавам на г. г. народните представители, че е постъпило питане от пловдивския народен представител г. Стоян Костурков към г. г. министрите на войната и на вътрешните работи, с което пита, известно ли е на г. г. министрите, че жителя на гр. Пирдоп г. Филип Г. Филипов е бил бит преди изборния ден от офицера, началник на жандармерийското отделение в Пирдоп, какви мерки съзвели или мислят да вземат против този свой подчинен и пр.

Това питане ще се изпрати в препис на г. г. министрите и ще се помолят да отговорят в най-близкото заседание.

Съобщавам на г. г. народните представители, че съжгласили от Министерството на финансите:

Законопроект за бюджета на държавата за финансовата 1922/1923 г.

И следующите бюджетопроекти за разходите през финансовата 1922/1923 г.:

На Върховната сметна палата;
 По Държавните дългове;
 На Върховното правителство;
 На Министерството на външните работи и на изповеда-
 нията;
 На Министерството на вътрешните работи и народното
 здраве — отдел администрация и полиция;
 На същото министерство — Дирекция на народното
 здраве;
 На Министерството на народното просвещение;
 На Министерството на финансите;
 На Министерството на правосъдието;
 На Министерството на войната;
 На Министерството на търговията, промишлеността и
 труда;
 На Министерството на земледелието и държавните
 имоти;
 На Министерството на обществените сгради, птищата
 и благоустройството;

Същото министерство — Главна дирекция на трудовата
 повинност;
 На Министерството на железниците, пощите и телегра-
 фите — Главна дирекция на железниците и пристани-
 щата;

На същото министерство — Главна дирекция на пощите,
 телеграфите и телефоните;

По изпълнение договора за мир.

Постъпили са още:

От Министерството на обществените сгради, птищата
 и благоустройството — предложение за приемане на дър-
 жавна служба по ведомството на същото министерство
 руски подданици учители;

От същото министерство — предложение за одобрение
 постановленията на Министерския съвет; XXXVIII-то, взето
 в заседанието му от 21 октомври 1921 г., протокол № 170;
 XXXII-то, взето в заседанието му от 25 ноември 1921 г.,
 протокол № 182, и други;

От Министерството на железниците, пощите и телегра-
 фите — предложение за даване концесия на Станимап-
 ката община за построяване местна железница с нормална
 широчина на пътя между спирка Крумово на линията
 Пловдив—Любимец и Станимака, с дължина около 10 км.;

От Министерството на народното просвещение — пред-
 ложение за приемане чужди подданици — руски бежанци
 — на служба по Министерството на народното просве-
 щение.

Всички тия законопроекти, бюджетпроекти и предло-
 жения ще бъдат раздадени на г. г. народните представи-
 тели за проучване и ще се поставят на дневен ред.

Минаваме към дневния ред.

Първата точка е: полагане клетва от неположилите та-
 кава народни представители. Които г. г. народни предста-
 вители чуят имената си, ще трябва да излезат, за да поло-
 жат клетва. (Чете) „Константин Бозвелиев, Петър Бялков,
 Асен Вълкалов, Никола Гешов, Никола Дейков, Димитър
 Дерлипански, Михаил Донсузов, Тодор Драганов, Констан-
 тин Караджов, Димитър Илиев, Драгой Коджейков, Радос-
 лав Крайчев, Тодор Луканов, Александър Малинов, Алек-
 сандър Мицев, Димитър Нейков, Стефан Обрейков, Сте-
 фан Пейчев, Димитър Попов, Никола Салунджиев, Трифон
 Саралиев, Митко Соколов, Георги Точев, Никола Хайдуков,
 Методи Хранов, Григор Чепмеджиев, Георги Юртов, Мех-
 медали Гюзелев и Нух Мустанов“.

(Протоиерей Иван Писев подвежда под клетва следните
 народни представители: Петър Бялков, Никола Дейков,
 Димитър Дерлипански, Михаил Донсузов, Тодор Драганов,
 Димитър Илиев, Драгой Коджейков, Тодор Луканов, Алек-
 сандър Мицев, Димитър Нейков, Стефан Обрейков, Сте-
 фан Пейчев, Никола Салунджиев, Трифон Саралиев, Митко
 Соколов, Никола Хайдуков, Методи Хранов и Григор Чепме-
 джиев)

Председателя: Минаваме към следната точка от днев-
 ния ред — отговор на питанията.

Съобщавам на г. г. народните представители, че пред-
 седателството нареди до всички министерства, щото мини-
 стрите да бъдат готови с питанията. В следното заседание
 ще употребим 2—3 часа за отговор на всички питаниа
 особено по последните — по изборите.

Ю. Ганчев (о): И на запитванията, г. председателю.

Председателя: Минаваме към точка трета от дневния
 ред — второ четене законопроект за митнишката тарифа
 на вносните стоки.

Комисията не е излезла с доклад и затова не може да се
 гледа този законопроект.

Следующата точка от дневния ред е: първо четене за-
 конопроекта за бюджета на държавата за финансовата
 1922/1923 г. — експозе на г. министра на финансите. Бюд-
 жета сега се раздаде и не е прочетен от г. г. народните
 представители

Министър М. Турлаков: Утре да бъде експозето.

Председателя: Минаваме на точка пета от дневния ред
 — второ четене законопроекта за горите. И по него коми-
 сията не е готова с доклада си.

Министър М. Турлаков: Сега ще бъде раздаден.

Председателя: Следующата точка е: второ четене за-
 конопроекта за военния данък. Моля утре да се събере
 комисията по Военното министерство и да разгледа за-
 конопроекта докрай.

Законопроект за горите също не е минал в комисията.

В. Моллов (д): Защо сте ги турили на дневен ред?

Председателя: Не са минали през комисията следните
 законопроекти. Изброявам ги: за горите, за военния данък,
 за Софийската градска община, за освобождаване на На-
 родния театър в София от плащане общинските такси и
 берии за канализация, вода, смет и пр., за подпомагане
 сираците от войните, за привилегиите на инвалидите,...

Министър М. Турлаков: Законопроект за привилегии
 на инвалидите и този за подпомагане сираците от вой-
 ните са обединени в едно.

Председателя: ... за селско-общинските съдилища и
 за отцепване с. Деков от Никополската околия и присъеди-
 нението му към Свищовската околия.

Минаваме на г. 13 от дневния ред — първо четене
 законопроекта за дружествата с ограничена отговорност.
 Г. секретаря ще го прочете.

Зам.-секретар С. Даскалов (а): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроект за дружества с ограничена отговорност.

Г. г. народни представители! От страна на компетентни
 и сведущи по въпроса хора у нас отдавна е изтъкната
 необходимостта от една нова дружествена форма, за да
 могат да се задоволят нуждите на стопанския живот, като
 винаги е препоръчвано въвеждане на дружества с огра-
 ничена отговорност, тъй както те са уредени от законода-
 телствата на Германия и Австрия. Още през 1911 г. Русен-
 ската търговско-индустриална камара в XX-то си редовно
 събрание бе взела решение, да се направят постъпки пред
 надлежните министерства за изработване и вписане в На-
 родното събрание на нузилия за това законопроект, ка-
 каквто и самата Камара бе изработила и приела. Камарата
 се позовава между друго на това, че станалата промена в
 нашия стопански живот с постоянно растящата у нас кон-
 куренция наложително изисква, щото нашите търговци и
 индустриалци да се отдават едновременно на няколко тър-
 говско-промишлени предприятия, успешно водене на
 които изисква подходящи за целта търговски дружества,
 че позволените от сегашните наши закони търговски дру-
 жества не са пригодни за средните търговско-промишлени
 предприятия, които най-много се зараждат у нас и от които
 се чувства най-голема нужда за напредъка на търго-
 вията, индустрията и занаятите ни и че за закрепването и
 успеха на тези предприятия и засилването им до изисква-
 ните от живота размери е необходима намесата на законо-
 дателя, като със закон се позволи именно основаването на
 поменатите дружества с ограничена отговорност.

Новото при тези дружества не е самата ограничена от-
 говорност в смисъл, че съдружниците при тях не анга-
 жирват целия си имот, както е при събирателните дру-
 жества, а участвуват само с определени вноски при обра-
 зуването на дружествения капитал; такава ограничена от-
 говорност съществува при други, допустими от нашето
 законодателство дружества, особено при акционерните.
 Новото при тях е това, че ограничената отговорност се
 прилага спрямо дружества, представляващи в сравнение
 със сега съществуващите, особени предимства, каквито

тези последните не сж имали и не могат да имат, дори и ако би се направил опит за тяхното реформиране сжс цел за пригодиането им към повозкздалените нужди на стопанския ни живот. Главните предимства на дружествата с ограничена отговорност се сжсоят в това, че при тех сжсставянето на дружеството е отпостено в сравнение с това на акционерните дружества, че сждружниците имат по-голема свобода да уредят правата си за водене на дружествените дела така, както е най-сжсобразно с нуждите на дадено предприятие, че публичността предписана за акционерните дружества не е паложителна в сжкция широк размер, спремоте тех, тжй че вътрешния живот на дружеството, успехите или неуспехите му остават заназени от чужди погледи, нешто което го предпазва от възможна чужда конкуренция, и най-сетне, че сжсествува при тех възможност за уговаряне заджжжение за допжжжителни вноски, чрез което дружеството може да си осигури един подвижен капитал, който може винаги да бжде сжсобразван с нарастналите нужди на дружественото предприятие, без да е необходимо всеки път да се изпълняват тежките формалности около увеличението на основния капитал.

С оглед към тези особености дружествата с ограничена отговорност заемат едно средно место между сжбирателните и акционерните дружества, с по-големо нажжжение към последните, тжй като, що се отнася до основните положения, уредящи дружествата с ограничена отговорност, е дадено предимство на принципите, които ваят за акционерните дружества. Все пак сжсществуват важни и сжсществени отклонения не само от уредбата на сжбирателните дружества, но и от тази на акционерните, благодарение на които този нов вид на дружествена форма добива свой особена физиономия, и става пригодна за ред случаи, в които преследваната от заинтересованите цел не може да се постигне задоволително нито с една от дружествените форми, които сж признати и уредени в днешното ни законодателство.

Предстоящият законопроект за дружества с ограничена отговорност е сжсставен главно по австрийския закон от 1906 г., основата на който е германският от 1892 г. с известни изменения от 1898 г. Естествено е, че по такава една материя требваше да се заимствува и то от ония чужди законодателства, в които тази нова дружествена форма е уредена и не можеше да се прави опит за сжздаване на нещо оригинално-българско. Все пак известно нагодиане на отделните наредби към останалото наше законодателство по силата на нещата беше необходимо и се направи. Независимо от това, обаче, при сжсставянето на законопроекта по някои въпроси се взеха пред вид изказаните в чуждата литература мнения относно възможни и желателни подобрения в тамошното законодателство и сж направени съответни повозжведения, по които законопроект се отличава от чуждите закони, из които е заимстван. Главен пример в това отношение сжсоставяват наредбите на чл. 69 до 71, дето е предвидена една субсидерна и лична, ала все пак ограничена отговорност на сждружниците спремоте дружествените кредитори, който има за цел да засили кредита на дружествата с ограничена отговорност с какжвто те, както показва практиката на Германия и Австрия обикновено не се ползват в голем размер, тжй като кредиторите ще бждат сигурни, че дори целият основен капитал на дружеството да е пропаднал все пак те могат да разчитат на това, че личните заджжжения на сждружниците обезпечават в тяхна полза една сума, равна на основния капитал; тази отговорност ще има по нататжж за последна и това, че самите дружества ще бждат по-солидни, не ще се сжсставят освен за извършване на сериозни предприятия и веднаж сжсставени всички сждружници ще проявят по-голям интерес и ще упражняват по-голям контрол относно воденето на дружествените дела.

Изтъкнатите по-горе предимства на дружествата с ограничена отговорност сж имали за практическа последница бързото им усвояване и разпространяване както в Германия, тжй и в Австрия; те както свидетелствуват и статистическите данни, се ползват с извънредно голема популярност и сж спомогали твърде много за предишното стопанско преуспеяване на казаните джржави. Опити направен с новата дружествена форма в чуждите джржави е повече от сполучлив и говори само в полза на тяхното възвжждане и у нас, от което сжс сигурност може да се твърди, че има изобщо само добро за стопанското развитие на страната. Като се има освен това пред вид и обстоятелството, че повелителен длж е да се направи

всичко, което може да допринесе нешто за това развитие, аз ви моля, г. г. народни представители, да обсждите и гласувате приложениия законопроект.

Пр.: София, 20 ноември 1921 г.

Министър на правосждието: П. Янев.

ЗАКОНОПРОЕКТ за дружества с ограничена отговорност.

ОТДЕЛ I.

Сжсставяне на дружествата.

Чл. 1. Дружества с ограничена отговорност могат да се сжсставят според наредбите на настоящия закон за всека дозволена от законите цел.

Такива дружества не могат да се сжсставят за застрахователни предприятия.

Чл. 2. Дружествения договор треба да бжде сключен по нотариален ред и да бжде подписан от всички сждружници.

Подписване чрез пжлноощник е допустимо само въз основа на специално пжлноощие, заверено по нотариален ред.

Подготвителните договори имат сила, само ако сж сключени по нотариален ред.

Чл. 3. Дружествения договор треба да определя:

1. Фирмата и седалището на дружеството;
2. Предмета на предприятието;
3. Размера на основния капитал;
4. Размера на основните делове, с които сждружниците участвуват в основния капитал.

Дружествения договор не бива да сжджрка наредби, противни на настоящия закон; такива наредби не имат законна сила.

Чл. 4. Ако дружественото предприятие е за ограничено време, или ако освен изплащане на основни делове на сждружниците се възлагат и други заджжжения спремоте дружеството, то и тези наредби треба да се поместят в дружествения договор.

Особо ако на сждружниците се възлагат заджжжения за периодични вноски по в пари, а в други неща от парична стойност, то дружествения договор треба да сжджрка точни указания за размера и условията на тези заджжжения, за неустойките, длжжими в случаи на забава, както и нормите за определяне на възнаградението, което дружеството ще плати на членовете спрему тези вноски. В такъв случай той треба, освен това, да постановява, че прехвърляне на дружествени делове може да става само сжс согласие на дружеството.

Чл. 5. Фирмата на дружеството треба да сжджрка предмета на предприятието или имената на сждружниците или поне името на едного от тех. Фирмата не може да сжджрка имената на лица, които не сж сждружници. С това не се изключва запазването фирмата на придобито от дружеството тжрговско заведение. (Тжрговски закон, чл. 19)

Във всички случаи фирмата треба да сжджрка допжжителното обозначение: „дружество с ограничена отговорност“. Допуска се това обозначение да се сжкратява само в следната форма: „О. О. Д.“.

За седалище на дружеството може да бжде определено само место в пределите на царството.

Чл. 6. Основния капитал треба да възлиза най-малко на 40.000 л. и се сжсотой от основните делове на отделните сждружници; тези делове не могат да бждат по-малки от 1.000 л.

Сумата на основните делове треба да бжде равна на основния капитал, а сумата на всеки дел треба да се дели на сто.

Основните делове могат да бждат различни за отделните сждружници.

При сжсставянето на дружеството никой сждружник не може да вземе повече от един дел.

Чл. 7. Ако некой сждружник внесе като основен дел не пари, а други имоти, или ако за известни сждружници се залазват особени предимства, то дружествения договор треба поотделно и точно да определи: името на сждружника, имотите, които се внесат, паричната стойност, по която те се взимат и особените предимства.

Чл. 8. Сждружниците-основатели не могат да получават никакво възнаграждение от основния капитал за сжсставянето или за подготвяне сжсставянето на дружеството.

Заплащане на разноските за съставянето на дружеството може да се иска само до размера на учредителните разноски, определени в дружествения договор.

Чл. 9. Дружеството с ограничена отговорност не се счита съставено преди вписването му в търговския регистър на оня съд, в окръга на който то има седалището си.

Онези, които действуват от името на дружеството преди вписването му, отговарят лично и солидарно.

Чл. 10. За да се впише дружество с ограничена отговорност в търговския регистър изисква се:

1. Да е сключен дружествения договор;
2. Да е назначен управител или управителен съвет на дружеството;
3. Всеки съдружник-основател да е изплатил поне една четвърт от основния си дял, във всеки случай обаче не по-малко от 500 л.

Ако според дружествения договор основния дял се състои в имоти, той трябва да е внесен изцяло.

Чл. 11. Вписването на дружеството в търговския регистър става само въз основа на писмено заявление, подписано от управителите на дружеството.

Към заявлението трябва да се приложи:

1. Дружествения договор и, в случай на чл. 2 алинея втора, пълномощията на представителите, които сключили дружествения договор или нотариално заверени преписи от тези документи;
2. Подписан от управителите списък на съдружниците, който трябва да съдържа техните имена, занятия и местожителство, както и размера на поетите от тях основни дялове и на вноските, направени срещу тези дялове;
3. Означение на управителите на дружеството с указване на техните имена, занятия и местожителство, а ако те не сключени в дружествения договор — и с прилагане заверен препис от документа за назначаването им. Същевременно с подаване на заявлението, управителите трябва да представят подписите си, заверени по нотариален ред.

Чл. 12. В заявлението за вписване трябва да се съдържа уверение, че състоящите се в пари основни дялове сключени в размера, показан в списъка на съдружниците и че платените суми, както и имотите, които според дружествения договор трябва да се внасят като основни дялове, се намират на разположение на управителите.

За вреди, причинени от неверни указания в уверението, управителите отговарят спремо дружеството лично и солидарно. В този случай исконете за обезщетение се погасяват в 5 години от вписването на дружеството в търговския регистър. Спотобни или отказвания относно тех нема законна сила доколкото обезщетението е необходимо за удовлетворение на кредиторите.

Чл. 13. Окръжния съд проверява пълнотата и закономерността на заявлението и приложенията му, особено на дружествения договор, както и наличието на условията за вписването, и се произнася по него с определение.

Вписването на дружеството се извършва чрез вписване на дружествения договор в търговския регистър. Освен това в регистъра се вписват имената на управителите и размера на заплащанията, направени срещу основния капитал и към него се прилага списък на съдружниците.

Чл. 14. Вписания дружествен договор се обнародва от съда в извлечение.

Обнародването трябва да съдържа:

1. Деня на сключване на дружествения договор;
2. Фирмата и седалището на дружеството;
3. Предмета на предприятието;
4. Размера на основния капитал и размера на направените вноски;
5. Наредбите за начина, по който ще се обнародват дружествените обявления, ако такива се съдържат в дружествения договор;
6. Ако според дружествения договор дружеството е съставено за определен срок — времето, докато ще трае дружеството;
7. Постановленията на дружествения договор, обозначени в чл. 7;
8. Имената, занятията и местожителството на управителите и постановленията на дружествения договор относно начина, по който ще действуват.

ОТДЕЛ II.

Дружествени органи.

Глава I.

Управители (управителен съвет).

Чл. 15. Дружеството трябва да има един или няколко управители. За такива могат да бъдат назначени както членове, тъй и нечленове на дружеството.

Назначаването на управителите става в дружествения договор или с решение на съдружниците.

Ако в дружествения договор е поставено, че всички съдружници имат право да управляват дружествените дела, то счита се, че само тези, които сключили дружествения договор при издаване на тази наредба, сключени за управители.

Чл. 16. Всички управители, безразлично по какъв начин сключени, могат да бъдат уволнявани в секо време с решение на съдружниците, обаче сключване на правата им за обезщетение, които те могат да имат по силата на съществующите договори.

Ако управителите сключени в дружествения договор, и сключени членове на дружеството, уволнението може да бъде ограничено само за случаите, когато съществуват важни основания за това. Като такива основания трябва да се считат трубото нарушение на служебните длъжности или неспособността за редовно водене на дружествените дела.

Чл. 17. Всека промена на управителите, както и прекратяването или изменяването на техните представителски права, трябва да бъдат незабавно заявени за вписване в търговския регистър.

Към заявлението трябва да се приложат в заверен препис документите за назначението на новите управители или за прекратяване или изменяване на представителските им права.

Същевременно новите управители трябва да представят в съда подписите си, заверени по нотариален ред.

Доколко прекратяването или изменяването на представителските права може да бъде противопоставено на трети лица, се определя според правилото на чл. 50 на търговския закон относно прекратяването на пълномощието за управляване на фирма.

Чл. 18. Спремо всички власти и частни лица дружеството се представлява от управителите.

Управителите действуват и подписват фирмата всички заедно, ако дружествения договор не постановява нещо друго. Подписването става, като под фирмата на дружеството се поставят подписите на управителите.

Сключения и връчвания на призовки и други книжа спремо дружеството могат да се правят валидно на всеко лице, което има право да го подписва.

Начина, по който няколко управители ще упражняват представителските права, трябва да бъде вписан в търговския регистър и обнародван същевременно с вписването на техния назначение.

Чл. 19. Дружеството придобива права и се задължава от всички правни сделки, които управителите сключват от негово име; безразлично е, дали сделката е сключена изрично от името на дружеството или от обстоятелствата се вижда, че според волята на участващите, тя се извършва за сметка на същото.

Чл. 20. Управителите сключени спремо дружеството да спазват всички ограничения на техните права за представляването на дружеството, които ограничения сключени в дружествения договор, които ограничения на съдружниците или в задължителна за тях наредба на проверителния съвет.

Спремо добросъвестни трети лица едно такова ограничение на представителските права нема никакво действие. Това важи особено за случаи, когато представителството трябва да се простира само върху известни сделки или видове сделки, или трябва да съществува само за определено време или за определено място, или когато за известни сделки трябва да се вземе съгласието на съдружниците, на проверителния съвет или на друг некой дружествен орган.

Чл. 21. Ако дружеството има няколко управители, то никой от тях не може да предприема сам действия по управлението на дружествените дела, освен ако дружествения договор съдържа противно постановление или има опасност, че от забавянето ще произлезат вреди и загуби.

Ако според дружествения договор всеки управител има право сам да извършва действия по управлението на дру-

жествените дела, то когато един от тях се обяви против извършването на едно такова действие, това действие трябва да се изостави, освен ако дружествения договор по-становава друго.

Чл. 22. Управителите сж длжжени да се грижат за редовното водене на необходимите дружествени книги.

През първите три месеца на всеки търговска година те трябва да съставят годишната равностетка и сметка за печалбите и загубите за изтеклата година. В дружествения договор този срок може да бъде продължен до 6 месеца.

След съставяне на равностетката и сметката за печалбите и загубите, управителите сж длжжени да изпратят незабавно на всеки съдружник препис от тях. В течение на последната седмица преди датата на общото събрание, свикано за проверка на равностетката, или преди изтичане на срока, определен за писмено гласуване, всеки един съдружник може да прегледа дружествените книги и книжа. Дружествения договор може да изключи или ограничи това право, само ако дружеството има проверителен съвет.

Ако предмет на дружественото предприятие сж банкови операции, то равностетката и сметката за печалби и загуби, след гласуването ѝ от съдружниците, трябва да бъде обнародвана в „Държавен вестник“ и представена, заедно с доказателство за обнародването ѝ, на съда за прилагане към търговския регистър.

Чл. 23. При съставяне на равностетката, която трябва да обхваща цялата дейност на дружеството, се пазят следните правила:

1. Предмети с борсови и пазарни цени трябва да се минават по цената, която те имат във времето, когато се приключва сметката; но ако тази цена надминава покупната или коштуемата за дружеството цена, то те трябва да се минаат най-много по тази последната;

2. Другите имоти трябва да се поставят по покупната или коштуемата за дружеството цена;

3. Имоти предназначени не за по-нататъшна продажба, а за продължително използване в дружественото предприятие, трябва да се минават най-много по покупната или коштуемата цена. Те могат да бъдат минавани по тази цена без оглед към настъпналото намаление на техната стойност, само ако в пасива се постави сума равна на намалението на стойността или пак съответна на нея сума се мие в резервния фонд за подновяване на инвентара;

4. Сумата на основния капитал трябва да се постави в пасива; същото важи и за сумата на всеки резерв или допълнителен фонд, както и общата сума на изплатените допълнителни вноски, доколкото тяхното употребление не обосновава едно описание на съответните чера от пасива;

5. Разноските за съставянето на дружеството не бива да се вписват като актив, а трябва да се поставят като разход;

6. Съмнителните вземания се вписват по вероятната им стойност, а безнадежните трябва да се опишат;

7. Печалбата или загубата, която произлиза от сравнението на целия актив и пасив, трябва да бъде указана особено в края на равностетката.

Чл. 24. Без съгласието на дружеството управителите не могат да сключват сделки от рода на тези, с които се занимава само дружеството, нито за своя, нито за чужда сметка, нито пак за участвува в дружества, които се занимават със същото предприятие, като лично отговорни съдружници, или да бъдат в тех членове на управителен или проверителен съвет.

По отношение на съдружници, назначени за управители, това съгласие може да бъде дадено в дружествения договор. Освен това то се предполага, когато при назначаване на един съдружник за управител такава негова дейност или такова негово участие е било известно на другите съдружници и при все това не е било изрично уговорено, че той ще трябва да се откаже от тях. Съгласието може във всеко време да бъде отменено.

Управители, които нарушават запрещението, поставено в алинея първа, могат да бъдат уволнявани без задължение за обезщетение. Освен това в такъв случай дружеството може да иска или обезщетение или пак щото сделките, сключени за сметка на управителя, да се считат сключени за дружествена сметка. Относно сделките, сключени за чужда сметка, дружеството може да иска предаване на полученото за тях възнаграждение или отстъпване на правото за възнаграждение.

Горните права на дружеството се погасяват в три месеца от деня, в който всичките членове на проверителния

съвет или, ако такъв нема, другите управители сж узнали за факта, който ги създава, във всеки случай обаче в пет години от деня на пораздаването им.

Чл. 25. Управителите сж задължени спремо дружеството да действуват с гризката на добър търговец при управлението на дружествените дела.

Управители, които нарушат задълженията си, отговарят спремо дружеството солидарно за причинените ст това повреди.

Така, те длжжат обезщетение, ако:

1. Противно на постановленията на настоящия закон или на дружествения договор раздават на съдружниците части от дружествения имот, особено поврщат изцело или отчасти техните основни делове или допълнителни вноски, изплащат лихви или части от печалбата, придобиват за дружеството дружествени делове, или пак ги вземат в залог;

2. Правят изплащания след датата, когато сж били длжжени да поискат обявяване на дружеството в несъстоятелност.

Управителят отговаря спремо дружеството и за повредите, причинени от сделка, която той е сключил с дружеството от свое или чуждо име, без да е взел предварително съгласието на проверителния съвет, или ако такъв нема, на всички останали управители.

Чл. 26. Щом като обезщетението по чл. 25 е необходимо за удовлетворение на кредиторите, управителите го длжжат дори и тогава, когато сж действували в изпълнение на едно решение на съдружниците.

Исковете за обезщетение се погасяват в 5 години. Спогодби и отказвания, които прави дружеството относно до тех, немаат законна сила, щом като обезщетението е необходимо за удовлетворение на кредиторите.

Чл. 27. Управителите сж длжжени да водят книга за деловите на съдружниците, в която трябва да се вписват имената, занятиято и местожителството на всеки един съдружник, а така също размера на поетия от него основен дел и изплащанията, направени срещу същия дел.

В книгата за деловите трябва да се вписва по заявлението на одного от участвуващите всеко прехвърляне на дружествен дел и да се обозначава всека промена в размера на основните делове на отделните съдружници или на направените срещу тех изплащания, както и всеко намаление на същите чрез поврщане на изплатени суми.

Най-късно в тридесетдневен срок от вписването на тези прехвърляния или промени управителите сж длжжени да ги съобщат на надлежния съд, при който е вписан дружествения договор за прилагане към търговския регистър (чл. 13 алинея втора).

Чл. 28. Въз основа на книгата за деловите всека година през м. януарий трябва да се връчва на надлежния окръжен съд подписан от управителите списък на съдружниците с обозначаване на основния дел на всеки един съдружник, на вноските направени срещу него, както и на намаленията вследствие поврщане на част от внесените суми.

Ако след връчване на последния списък не сж станали никакви промени, достатчно е даването на съответно уверение.

За верността на сведенията, които се сждржат в книгата и се съобщават на съда, на списъка и на уверението, управителите отговарят спремо дружеството съгласно чл. 12 алинея втора. Давността започва от деня, в който сж подадени в съда сведенията, списъкът или уверението.

Чл. 29. Постановленията за управителите на дружеството имат сила и за техните заместници.

Чл. 30. Управлението на известни дружествени дела, както и представяването на дружеството при това управление, може да бъде възложено и на отделни управители и на други пълномощници или чиновници на дружеството. В такъв случай техните права се определят според даденото им пълномощие; при съмнение, те се простират върху всички правни действия, които обикновено сж свързани с изпълнението на сделки от такъв род.

Ако дружествения договор не определя нещо друго, то назначаването на управител на фирма (прокурисет) може да стане само от всичките управители. Това назначение може да бъде отменено от всеки един управител.

Глава II.

Проверителен съвет.

Чл. 31. Ако числото на членовете надминава 30, дружеството трябва да има проверителен съвет.

Дружествения договор може да постанови назначаване на проверителния съвет и в други случаи.

Чл. 32. Проверителния съвет се състои най-малко от три лица, избрани от съдружниците. Назначението на първия проверителен съвет важи само за времето, докогато общото събрание вземе решение по първата годишна равностетка. Впоследствие мандата на проверителния съвет може да трае най-много три търговски години.

За членове на проверителния съвет не могат да бъдат избирани управителите, техните заместници и чиновниците на дружеството, както и всички техни роднини или сватове до 3-та степен включително. Бивши управители съ избиратели, след като съ освободени от отговорност.

Членовете на проверителния съвет могат във всеко време да бъдат уволнявани с решение на съдружниците, за което, ако дружествения договор не постановява друго нещо, е нужно болшинство от $\frac{2}{3}$ на дадените гласове. Уволнените членове на проверителния съвет запазват правата си за обезщетение, които те имат във основа на съществуващи договори.

Качеството на член на проверителния съвет се прекратява от само себе си с настъпване на една от причините, които изключват избираемостта.

Имената на членовете на проверителния съвет, както и всички промени в личния състав на същия, трябва да бъдат незабавно съобщавани на съда от управителите на дружеството за вписване в търговския регистър.

Чл. 33. Ако проверителния съвет не е избран или не е в пълен състав, то съда, по заявление на едно от участващите в дружеството, трябва да определи тримесечен срок за избиране или попълване на проверителния съвет и, ако този срок е изтекъл безрезултатно, съда назначава сам нужното число членове на проверителния съвет за времето до извършване на избора.

Когато проверителния съвет трябва да бъде избран по силата на чл. 31 алинея първа, съда прави горните разпоредения служебно.

Чл. 34. Проверителния съвет е длъжен с грижата на добър търговец да надзирава управителите при техните действия по всички клонове на управлението, и за тая цел да се държи в течение на всички дружествени дела. Той може във всеко време да изисква от управителите нужните сведения и в целия си състав или чрез отделни свои членове да преглежда книгите и книгата на дружеството, както и да проверява състоянието на дружествената каса и наличността на ефектите, дълговите документи и стоките. Той трябва да проверява равностетката, сметката за печалбите и загубите и предложението за разпределение на печалбите и да докладва за това на събраието на съдружниците преди то да вземе решение по тях.

Проверителния съвет е длъжен да уреди упражнението на своите обязанности чрез особен правилник.

Чл. 35. Проверителния съвет има право да отстранява от длъжност управителите, както и другите пълномощници и чиновници на дружеството, и в такъв случай, както и когато някои управители съ възпрепятствувани в изпълнение на службата си, той е длъжен да вземе нужните мерки за привременното водене на дружествените работи.

Ако някои управители съ отстранени от длъжност, то проверителния съвет е длъжен да свика незабавно общо събрание на съдружниците. Той е длъжен да свика такова събрание всеки път, когато това се налага от интереса на дружеството.

С дружествения договор на проверителния съвет могат да бъдат възложени и други задължения.

Чл. 36. Проверителния съвет представлява дружеството в процесите, заведени по решение на съдружниците против управителите, ако съдружниците не съ избрали особени представители за това.

Когато се засега отговорността на членовете на проверителния съвет, той може да заведе дело против управителите, без и дори против решението на съдружниците.

Чл. 37. Проверителния съвет трябва да докладва в най-близкото общо събрание за сделките, сключени съгласно чл. 25 алинея четвърта между дружеството и някои от управителите.

Членовете на проверителния съвет не могат да прехвърлят на други лица изпълнението на задълженията си.

Чл. 38. Разпоредбите на чл. чл. 25, 26 и 29 относно управителите имат приложение и сиромо проверителния съвет.

Ако членовете на проверителния съвет дължат съвместно с управителите обезщетение за известни повреди, те отговарят заедно с тях солидарно.

Глава III.

Общи събрания.

Чл. 39. Решенията, които законът или дружествения договор предоставя на съдружниците, се вземат в общото събрание, освен ако в отделни случаи всички съдружници съ извили писмено, че одобряват известно решение или съ съгласили по същия начин гласуването да стане писмено.

При писменото гласуване болшинството, което според закона или дружествения договор е необходимо за едно решение на общото събрание, се пресмета не според числото на дадените, а според общото число на гласовете на всички съдружници.

Чл. 40. Освен по другите предмети, показани в настоящия закон, общото събрание има да решава още и по следующите:

1. Проверяване и одобряване на равностетката, разпределение на чистата печалба, ако според дружествения договор за това се иска особено решение за всека година, а така също и назначаване, уволняване и освобождаване от отговорност на управителите и членовете на проверителния съвет, ако такъв има;

2. Изискване на изплащания срещу основните делове;

3. Повръщане на допълнителните вноски;

4. Определяне, дали може да се назначи управител на търговска фирма или търговски пълномощник за целото дружествено предприятие;

5. Мерки относно проверката и надзора на управлението на дружествените работи;

6. Предявяване на правата за обезщетение, които принадлежат на дружеството против управителите, техните заместници или членовете на проверителния съвет поради съставянето на дружеството или управлението на дружествените работи, както и назначаване на представител за водене на процеси, ако дружеството не може да бъде представлявано нито от управителите, нито от проверителния съвет;

7. Сключване на договори, чрез които дружеството ще придобие недвижими имоти или съществуващи или бъдещи заведения, предназначени за постоянно използване в дружественото предприятие, когато цената надминава $\frac{1}{2}$ от основния капитал, както и изменяване на такива договори в тежест на дружеството, освен ако се касае до придобиване на недвижими имоти на публичен търг. Това решение може да бъде само с $\frac{3}{4}$ болшинство от дадените гласове.

Дружествения договор може да намали или увеличи кръга на предметите, подлежащи на решаване от общото събрание. Относно предметите, означени в п. п. 1, 3, 6 и 7, във всички случаи е необходимо решение на общото събрание.

Чл. 41. Общото събрание става в седалището на дружеството, ако в дружествения договор не е определено друго место. То се свиква от управителите, освен ако според закона или дружествения договор и други лица имат право за това.

Събраието трябва да бъде свикано най-малко един път в годината; то трябва да бъде свикано освен това в случаите, изрично определени в закона или в дружествения договор, както и всеки път, когато интересите на дружеството го изискват. Особено то трябва да бъде свикано без всека забава, когато се види, че половината от основния капитал е изгубен. В този последния случай решението взето от събраието, трябва да бъдат съобщени на съда от управителите.

Чл. 42. Общото събрание трябва да бъде свикано незабавно, и когато съдружниците, чиито основни делове достигат $\frac{1}{10}$ или по-малката част от основния капитал, определена за това от дружествения договор, поискат писмено свикването му с показване на неговата цел.

Ако в срок от 14 дни след поискване съответните дружествени органи не свикат събраието, или ако такива органи не съществуват, то правоимените се отнасят до съда, който прави разпоредение за свикването. В този случай събраието решава, дали разноските по свикването трябва да бъдат сметка на дружеството.

Чл. 43. Свикването на събраието трябва да се обяви по начина, определен от дружествения договор; ако този договор не съдържа никакви наредби в това отношение, то трябва да се съобща на отделните съдружници чрез препоръчани писма. Между деня, в който е направено последното обнародване или в който е предадено последното писмо на пощата, и деня на събраието трябва да има най-малко седмодневен срок.

Целта на събранието (дневния ред) трябва да бъде обозначен още при свикването. При предстоящи изменения на дружествения договор трябва да се посочи техният съществено съдържание.

Съдружниците, чиито основни делове достигат $\frac{1}{10}$ или по-малката част от основния капитал, опречелена в дружествения договор, имат право да искат в поднесено от тях мотивирано заявление, щото известни въпроси да се поставят в дневния ред за идущото общо събрание, ако предявят това си искане най-късно на третия ден след нея, определен в първата алинея.

Чл. 44. Ако събранието не е свикано редовно, или ако известни въпроси са предложени на разискване, макар да не са били съобщени по установения ред, то решенията могат да бъдат взети, само ако всички съдружници присъствували или са представени. Тези условия не се изискват, за да се вземе решение за свикване на ново събрание.

За правене на предложения и за разискване, без да се вземат решения не е необходимо предварително оповестяване.

Чл. 45. Решенията на събранието са законни, само ако е представена поне $\frac{1}{10}$ част от основния капитал, освен ако законът или дружествения договор постановява нещо друго.

В случай, че събранието не е способно да взема решения, то с позоваване на тази негова неспособност трябва да се свика ново събрание за същия дневен ред, което, ако дружествения договор не постановява нещо друго, е способно да вземе решения без оглед към размера на представения основен капитал.

Чл. 46. Щом като законът или дружествения договор не постановява нещо друго, решенията на дружеството се вземат с обикновено мнозинство на дадените гласове.

Всеки 100 л. от основния дял дават право на един глас. Дружествения договор може да съдържа други постановления; обаче всеки съдружник трябва да има поне един глас.

Допустимо е правото на гласуване да се упражнява чрез пълномощник, но за това е необходимо специално писмено пълномощие. Законните и уставните представители на недееспособни и юридически лица могат да упражняват правото на гласуване и без особено пълномощие.

Съдружници, които с решението, което ще се вземе, ще бъдат освободени от едно задължение или ще добият известни облаги, не могат да упражняват правото си на гласуване, нито от свое име, нито от чуждо име. Същото важи и за решенията, които се отнасят до сключване на некоя сделка с един съдружник или до завеждане или прекратяване на процес между него и дружеството.

Ако има да се взема решение относно назначаването на некоя съдружник за управител, за член на проверителния съвет или за ликвидатор, или пък за уволнението му от една такава длъжност, то този съдружник има пълно право на гласуване при вземане на това решение.

Чл. 47. Решенията на общото събрание и писмено взетите решения на съдружниците трябва да бъдат вписани незабавно в особена протоколна книга, която може да бъде преглеждана от всеки съдружник през време на работните часове.

Препис от взетите решения, подписани от управителите, трябва да бъде изпратен чрез препоръчано писмо на всеки съдружник веднага след закриване на общото събрание или след писменото гласуване, с обозначаване на деня, в който тези решения са вписани в протоколната книга.

Чл. 48. Обявяване на едно решение на съдружниците за нищожно може да се иска по съдебен ред:

1. Ако според настоящия закон или дружествения договор решението трябва да се счете за невзето.

2. Ако по съдържанието си решението нарушава императивни постановления на закона, или противоречи на дружествения договор, без да са спазени предписанията за изменението на дружествения договор.

Право на иск има всеки съдружник, който е присъствувал в събранието на съдружниците в противното мнение на когото по дадено решение е отбележано в протокола, както и всеки неприсъствувал съдружник, който по незаконен начин не е бил допуснат в събранието или поради недостатък на свикването на събранието е бил възпрепятствувал да се яви в него. Ако решението е взето чрез писмено гласуване, то право на иск има всеки съдружник, който е гласувал против решението или чийто глас е пропуснат при гласуването.

Освен това, право на иск имат управителите и проверителния съвет; а ако решението има за предмет мероприятие, изпълнението на което би имало за следствие гражданска или углавна отговорност за управителите или членовете на проверителния съвет, то право на иск има всеки отделен управител или всеки член на проверителния съвет.

Иска трябва да бъде заведен в месечен срок от вписването на решението в протоколната книга.

Чл. 49. Иска за обявяване на едно решение на съдружниците за нищожно трябва да бъде заведен против дружеството. Дружеството се представя от управителите, а когато сами те завеждат иск — от проверителния съвет. Ако иска се завежда както от управители, тъй и от членове на проверителния съвет или ако няма проверителен съвет и дружеството няма друг представител, то съжда назначава попечител.

Иска може да бъде заведен само пред окръжния съд, в чийто окръг е седалището на дружеството.

По искане съжда може да постанови, щото ищеца да представи обезпечение, определено от съжда по свободното усмотрение, за загубите, които могат да произлезат за дружеството. Правилата на Г. С. П. за обезпечение на исковите имат съответно приложение.

Съжда може да постанови временно спиране изпълнението на обжалваното решение, когато има основание да се приеме, че от изпълнението ще произлезе непоправима загуба на дружеството.

Всеки съдружник може на свои разноски да встъпи в процеса като трето лице помагач.

Съдебното решение, което постановява нищожността, има сила за и против всички съдружници.

За вредите, причинени на дружеството от неоснователното оспорване решението на съдружниците, истците отговарят спремо дружеството лично и солидарно, ако съ действували със зла умисъл или по груба небрежност.

Чл. 50. Ако едно вписано в търговския регистър решение, изменяващо дружествения договор, не е заверено по нотариален ред, или ако чрез вписано в търговския регистър решение на съдружниците се изменява некое от необходимите според чл. 3 постановления на дружествения договор по начин противоречив на този закон, то окръжния съд, по искане на прокурора, трябва да обяви това решение за нищожно.

Съдът определя на дружеството подходящ срок за писмени обяснения и, според обстоятелствата, за отстраняване причината за нищожност, като при това нарежда да се направи бележка в търговския регистър за образуване на производството. Срока за отстраняване на причината за нищожност може да бъде продължен при съществуване на важни основания.

Ако в дадения срок причината за нищожност не бъде отстранена, то писмените обяснения на дружеството се съобщават на прокурора, който, както и самото дружество, се поканват за съдебно заседание, в което след изслушване на двете страни съжда се произнася с определение за съществуването на нищожността. Определението на съжда се връчва и на двете страни и се обжалва по касационен ред. Срока за обжалване е двуседмичен и започва да тече от деня на връчването.

Чл. 51. Ако нищожността на вписано в търговския регистър решение на съдружниците е постановена с влезло в законна сила съдебно решение или определение, то съдът е длъжен да заличи служебно обявеното за нищожно вписване и да обнародва това си постановление по същия начин, по който е било разгласено самото вписване, което е обявено за нищожно.

Глава IV.

Права на малцинството.

Чл. 52. Ако с решение на съдружниците е отхвърлено едно предложение за назначаване на вещи лица-ревизори, за да проверят равностетката за последната година, то по искане на съдружници, чиито основни делове достигат $\frac{1}{10}$ част от основния капитал, окръжния съд, в окръга на който се намира седалището на дружеството, може да назначи един или няколко ревизори, ако съ представени достатъчно данни, че са станали нередности или групи нарушения на закона или на дружествения договор.

Докато трае ревизията съдружниците, които са я искали, не могат да отчуждават своите дружествени делове без съгласието на дружеството.

Преди назначаването на ревизорите трябва да бъдат изслушани управителите и членовете на проверителния съвет.

По искане на някои от заинтересованите, назначаването на ревизори може да бъде поставено в зависимост от представяне на обезпечение, размера на което се определя от съда по свободно усмотрение.

При ветъпване в длъжност ревизорите трябва да дадат клетва, че ще изпълняват добросъвестно възложените им длъжности, а особено, че ще държат в тайна спремо всекия венчки подробности по делата и предприятието на дружеството, които могат да им станат известни при проверката.

Чл. 53. Ревизорите имат право да преглеждат книгите, оправдателните документи по сметките и инвентарите, да искат от управителите, членовете на проверителния съвет и всеки чиновник, наговарен със сметководството на дружеството, сведения и обяснения за установяване верността на последната годишна равноресметка, а също така да проверят състоянието на дружествената каса, както и ефектите, дълговите документи и складовете със стоки. Поисканите обяснения и сведения трябва да бъдат дадени от съответните лица без всяка забава точно и съобразно с истината.

Проверителния съвет трябва да се вика да участва при ревизията. По свое усмотрение съда може да позволи, щото един или няколко от тези, които са искали ревизията, да участвуват в нея.

Възнаграждението на ревизорите се определя от съда; на тях е запретиено да приемат каквото и да е друго възнаграждение.

Чл. 54. Доклада за резултата от проверката, в който трябва да се посочи, дали венчки искания на ревизорите по отношение на ревизията са били изпълнени и дали равноресметката за последната година доставя верна и точна картина за финансовото положение на дружеството, трябва незабавно да бъде съобщен от ревизорите на управителите и на проверителния съвет.

Съдружниците, които са искали ревизията, имат право да преглеждат доклада на ревизорите в дружествената канцелария.

Управителите и проверителния съвет са длъжни да внесат доклада на ревизорите в най-близкото общо събрание, за да се вземе решение по него. Доклада на ревизорите трябва да бъде прочетен изцяло в събранието. Управителите и проверителния съвет трябва да дадат обяснения по резултата на ревизията и по мерките, които са взели за премахване на откритите незаконосри или нередовности. Освен това, проверителния съвет е длъжен да докладва на общото събрание за обезщетенията, които могат да се дължат на дружеството.

Ако от доклада на ревизорите следва, че е имало грубо нарушение на закона или на дружествения договор, то общото събрание трябва да бъде свикано незабавно.

Ако участвуващите не могат да дойдат до съгласие, съда решава според резултатите на ревизията, дали разноските за същата трябва да се платят от тези, които са искали, или от дружеството или пък да се разпределят съразмерно между тях и дружеството.

Ако, според резултатите на ревизията се окаже, че искането на ревизия е било неоснователно, то тези, които са искали и които са провинени в зла умисъл или груба небрежност, отговарят лично и солидарно за повредите, които техното искане е причинило на дружеството.

Чл. 55. Правата за обезщетение, които дружеството има въз основа чл. 12, 24, 25 и 38 срещу управителите и членовете на проверителния съвет, могат да бъдат упражнявани и от съдружници, чийто основни делове достигат $\frac{1}{10}$ част от основния капитал, когато дружественото събрание с решение е отказало да ги упражни, или когато едно предложение в тази смисъл, макар и заявено своевременно (чл. 45 алинея трета), не е било поставено на разискване и гласуване.

Иска трябва да бъде заведен в течение на три месеца от деня, в който решението е било взето или е трябвало да бъде взето.

През време на процеса истците не могат да отчуждават дружествените си делове без съгласието на дружеството.

По искане на ответника нему се дава от истците обезпечение за повредите, които могат да произлезат от завеждането на иска, размера на което се определя от съда по свободно усмотрение (чл. 49 алинея трета).

Ако иска се окаже неоснователен и ако ищеца при завеждане на иска е действувал със зла умисъл или по

груба небрежност, то той дължи на ответника обезщетение за нанесените повреди. Няколко истци отговарят солидарно.

ОТДЕЛ III.

Изменение на дружествения договор.

Глава I.

Общи наредби.

Чл. 56. Дружествения договор може да бъде изменен само чрез решение на съдружниците. Решението трябва да бъде заверено по нотариален ред.

Изменението нема законна сила преди да е вписано в търговския регистър на съда, в чийто окръг е седалището на дружеството.

Чл. 57. Решението за изменяване на дружествения договор може да бъде взето само с $\frac{3}{4}$ болшинство от подадените гласове. Дружествения договор може да постанови и други условия за действителността на това решение.

Наредбата относно до назначаването на проверителния съвет и до намалението на възнаграждението, определено от дружествения договор за управителите и членовете на проверителния съвет, може да бъде гласувана с обикновено болшинство.

За изменяване предмета на предприятието, означен в дружествения договор, е необходимо единодушно решение, ако в дружествения договор не е постановено друго нещо.

Уголемяването на определените в договора вноски или задължения на съдружниците или ограничаването на правата, които според същия договор принадлежат на отделни съдружници, може да бъде решено само със съгласието на всички съдружници, които ще бъдат засегнати от това уголемяване или ограничаване. Това важи особено за решения, чрез които в дружествения договор се въвеждат наредби относно размера, в който ще се правят изплащания срещу основните делове или пък се изменят съответните наредби на дружествения договор.

Чл. 58. Всеко изменение на дружествения договор трябва да бъде заявено от всички управители за вписване в търговския регистър. Към заявлението трябва да се приложи завереното по нотариален ред решение за изменение заедно с пужните данни, удостоверяващи, че то е взето валидно.

Наредбите на чл. 10 и 11 имат съответно приложение. Когато изменението не засегат постановления, които се съдържат в предишни обнародвания, решението относно до тех не подлежи на обнародване.

Глава II.

Уголемяване на основния капитал.

Чл. 59. За уголемяване на основния капитал е необходимо решение за изменение на дружествения договор.

За записване на новите основни делове могат да бъдат допуснати от дружеството, както досегашните съдружници, тъй и външни лица.

Ако дружествения договор или решението за уголемяване на основния капитал не постановяват нещо друго, досегашните членове в четиреседмичен срок от деня на решението имат право на предпочитание при записване на новите основни делове съразмерно с досегашните им делове.

Чл. 60. Заявлението за записване на нови делове трябва да бъде заверено по нотариален ред.

Заявлението за записване на нови делове от страна на външни лица трябва да съдържа изявление за ветъпване в дружеството и за подчинение на наредбите на дружествения договор. В това изявление трябва да бъдат посочени освен размера на основния дял и всички други задължения, които подписчика ще има според дружествения договор.

Постановленията на чл. 6, 9, 10 и 11 имат съответно приложение и при уголемяване на основния капитал.

Чл. 61. Решението за уголемяване на основния капитал трябва да бъде заявено за вписване в търговския регистър веднага, след като новият основен капитал е покрит чрез подписване на основните делове и срещу тях са направени нужните изплащания.

Към заявлението трябва да бъдат приложени:
1. Нотариално заверените заявления за записване или заверени преписи от тех.

2. Подписан от управителите списък на подписавшите новите основни делове, в който трябва да се посочи размера на записания от всекиго освен дел и изплащането, направено срещу него, а при записване на нов основен дел от досегашен съдружник, освен това, и сегашния общ размер на принадлежащия нему основен дел.

Глава III.

Намаляване на основния капитал.

Чл. 62. Основния капитал може да бъде намален само с решение за изменяване на дружествения договор и след изпълнение на производството за предизвестяване на кредиторите, определено в настоящия закон. Решението трябва да посочва точно размера и целта на намалението на основния капитал и да определя начина, по който това намаление ще се извърши.

За намаление на основния капитал се счита всеко по-пикаване определения в дружествения договор размер на основния капитал, безразлично дали то става чрез повръщане на основни делове на съдружниците, чрез намаляване номиналната стойност на основните делове или чрез пълното или частично освобождаване на съдружниците и на техните отговорни предшественици от задължението за пълно изплащане на основните делове.

Основния капитал не може да бъде намален на по-малко от 40.000 л. Ако намаляването се извършва чрез повръщане на части от основните делове или чрез освобождаване от задължението за пълно изплащане на същите, то остатъкът от всеки основен дел не може да остане по-малък от 1.000 л.

Чл. 63. Проектираното намаление на основния капитал трябва да бъде заявено от всички управители за вписване в търговския регистър. Създа се произнася по вписването с определение при аналогично прилагане на чл. 13 алинея първа.

След като бъдат осведомени за извършеното вписване, управителите съ длъжни незабавно да обнародват в три броя на „Държавен вестник“, предстоящото намаление на основния капитал. При това трябва да се обяви, че дружеството е готово при поискване да заплати или даде обезпечение на всички кредитори, които вземания съществуват в деня на последното обнародване, и че кредитори, които в продължение на три месеца от означения ден не съобщят нищо на дружеството, ще се считат, че съгласни с проектираното намаляване на основния капитал. На познатите кредитори това съобщение трябва да се направи лично на всеки едно от тях чрез препоръчено писмо.

Чл. 64. Изменението на дружествения договор вследствие намаляване на основния капитал може да бъде заявено за вписване в търговския регистър само след изтичане на срока за явяване на кредиторите.

Към заявлението трябва да се приложи:

1. Удостоверение, че обнародването, предписано в чл. 63 алинея първа, е направено.
2. Удостоверение, че на кредиторите, които съ се явили, е заплатено или дадено обезпечение.
3. Уверение, че на всички познати кредитори е направено съобщение, съгласно чл. 63 алинея втора, и че други кредитори, освен тези, на които е заплатено или дадено обезпечение, не съ се явили през течение на срока.
4. Списък на съдружниците, поправен съгласно решението за намаляване основния капитал (чл. 27 алинея трета).

Чл. 65. Ако удостоверението, според което на кредиторите е заплатено или дадено обезпечение, или ако уверението относно резултата от съобщението до кредиторите (чл. 65 п. п. 2 и 3) е лъжливо, то за причинените от това повреди на кредиторите, по отношение на които е дадено неверно показание, всички управители отговарят солидарно до размера до който те могат да добият удовлетворение от дружествения имот.

Такава отговорност нема оня управител, който докаже, че въпреки употребяване грижата на добър търговец, той не е знаел за неверността на удостоверението или на уверението.

Чл. 66. На съдружниците могат да се правят изплащания поради намалението на основния капитал, само след като съответното изменение на дружествения договор е вписан в търговския регистър.

Също така в момента на вписването добива законна сила и освободението от задължението за изплащане на неадресираните още вноски срещу основните делове, ако намалението на основния капитал е имало за цел такова освобождение.

ОТДЕЛ IV.

Клонове на дружеството.

Чл. 67. Откриването на клон трябва да бъде заявено заедно с пуждните приложения от управителите за вписване в търговския регистър при създа, дето е седалището на централата. Заявление, направено непосредствено до създа, в окръга на който се намира седалището на клона, се препраща до създа на централата.

Създа, в окръга на който се намира централата, трябва да отбележи в търговския регистър откриването на клона и, ако седалището на клона е в окръга на друг съд, да препрати на този съд заявлението заедно съ заверен препис от дружествения договор и подписите на управителите и на лицата, които имат право да подписват клона; при това създа трябва да удостовери еднаквостта с вписванията в собственния търговски регистър.

Създа, в окръга на който се намира клона, трябва да извърши вписването в своя търговски регистър, ако нема никакви пречки за това, да съобщни определението си на създа, в окръга на който е седалището на централата, и да обнародва направеното вписване.

На обнародване подлежат:

1. Фирмата и седалището на дружеството и на клона.
2. Предмета на предприятието.
3. Размера на основния капитал и размера на направените вноски.
4. Наредбите за начина, по който ще се обнародват дружествените обявления, ако такива наредби се съдържат в дружествения договор.
5. Ако дружествения договор е сключен за определен срок — времето, докогато ще трае дружеството.
6. Имената, запятнето и местожителството на управителите и на лицата, които имат право да подписват клона и наредбите на дружествения договор за начина, по който те ще действуват.

Чл. 68. Всички по-сетнешни заявления за вписване, които се отнасят изключително до клона, трябва да се подават до създа, в окръга на който се намира клонът, а останалите — на създа, в окръга на който се намира централата. Ако създа на централата постанови вписване в своя търговски регистър, което не засега изключително централата, и ако клонът е вписан в търговския регистър на друг съд, то първия съд трябва да съобщни на последния заявлението, като укаже и точното съдържание на вписването и му препрати подписите на фирмата и другите приложения, необходими за неговия търговски регистър.

Въз основа на това съобщение създа, в окръга на който клонът има седалището си, трябва да извърши съответното вписване в своя търговски регистър (чл. 67 алинея трета), да осведоми дружеството за вписването, а ако съ изменения обнародвани по-рано наредби, да обнародва и измененията по същия начин. Обаче не е нужно да се прави обнародване във вестници, в които то е направено вече от създа, в окръга на който е седалището на централата.

Правни действия, които съ поставени в зависимост от вписването в търговския регистър, настъпват с вписване в търговския регистър на създа, в окръга на който се намира седалището на централата, макар да се касае за вписване, което трябва да се направи както в търговския регистър на централата, тъй и в този на клона.

ОТДЕЛ V.

Правоотношение на дружеството и на съдружниците.

Глава I.

Общи наредби.

Чл. 69. Дружеството с ограничена отговорност е юридическо лице и като такова има своите самостоятелни права и задължения; то може да придобива собственост и други вещи права върху недвижими имоти и да бъде ищец и ответник пред създа.

Дружеството се счита за търговско дружество в смисъл на търговския закон.

Чл. 70. За задълженията на дружеството отговарят преди всичко дружествените имоти.

Наред с тази отговорност и доколкото кредиторите не могат да получат удовлетворение от дружествените имоти съдружниците сж лично отговорни спремо тех до размер, равен на основния дел на всеки един съдружник.

Чл. 71. Това, което се дължи на дружествените кредитори, не може да бъде искано от членовете, освен в случай на несъстоятелност на дружеството и в свръзка с производството по несъстоятелността.

Глава II.

Основни делове.

Чл. 72. Всеки съдружник е длъжен да изплати напълно основния си дел според реда, указан в дружествения договор или определен с решение на съдружниците.

Тези изплащания трябва да се правят от всички съдружници съразмерно с техните парични основни делове, освен ако в дружествения договор или с единодушно решение за неговото изменение е постановено нещо друго.

Чл. 73. Задължението за изплащане на основния дел не може да бъде опрощавано, нито отсрочвано; то не може да бъде изпълнено чрез прихващане на насрещен дълг, който дружеството има спремо задължения съдружник. Сжко така никой съдружник нема право да задържи предмета на непарична вноска за вземания спремо дружеството, които не се отнасят до сжкия предмет.

Чл. 74. Плащане срещу основен дел, което не се сжстои в пари или което се извършва чрез прихващане на възнаградението, дължимо за имоти, внесени в дружеството, освобождава съдружника от неговото задължение за изплащане на основния дел само тогава, когато е направено в изпълнение на сжгласение, което се сждържа в дружествения договор (чл. 7).

Чл. 75. Уговорки и ограничения, направени при записването или изплащането на основни делове относно задълженията по чл. чл. 72—74, сж недействителни.

Чл. 76. Всеко искване на последующи вноски срещу незаплатени напълно основни делове, трябва да бъде заявено от всички управители за вписване в търговския регистър с показване на сумата, плащането на която се иска; то трябва да бъде обнародвано от сжда.

Управителите сж отговорни лично и солидарно спремо лицата, на които сж причинени повреди чрез неподаване на такова заявление или чрез неверни сведения в него. Тези права за обезщетение се погасяват в 5 години от деня, в който увреденото лице е узнало за изискването на изплащанията.

Чл. 77. Съдружник, който не направи своевременно изискваните срещу основния дел изплащания, дължи лихва за забава независимо от по-нататжшно задължение за обезщетение. В дружествения договор могат да бъдат постановени неустойки за в случай на забава.

Ако дружествения договор не сждържа особени наредби относно начина, по който трябва да се прави поканването за изплащане, то достатъчно е, ако това поканване е направено чрез препоржчано писмо от некой дружествен орган, натоварен с водене на дружествените дела.

Чл. 78. Ако изплащането не се направи навреме, дружеството може да даде на съдружниците, които сж в забава, допълнителен срок за да направят изплащанията си сжс заплащане, че в противен случай ще бъдат изключени от дружеството; за това е нужно писмено съобщение, което се праща чрез препоржчано писмо. Допълнителния срок не може да бъде по-малък от един месец, считан от деня, в който е получено съобщението. Дружеството може да отпрати подобно заплащане до всички съдружници, които сж в забава, а не само до некои от тех.

След изтичане на допълнителния срок съдружниците, които сж още в забава, трябва да бъдат обявени от управителите за изключени от дружеството; това изключване се съобщава чрез препоржчано писмо. Изключването влече след себе си изгубване на всички членски права, особено на всички направени изплащания.

Чл. 79. За частта от основния дел, която не е заплатена от изключения съдружник, заедно с лихвите за забава, сж отговорни всички негови предшественици, които през течение на последните пет години преди издаване на поканата за допълнителни вноски (чл. 76) сж вписани като съдружници в книгата за деловите и в търговския регистър.

Предшественикът отговаря само, ако и доколкото не може да се получи изплащане от неговия правопреемник.

До доказване на противното се предполага, че такова плащане не може да се получи, ако този последния не го направи в продължение на един месец, след като е бил поканен да плати и предшественикът е уведомен за това. Поканването и уведомяването трябва да стават чрез препоржчано писмо. Срецу заплащане на дължимата сума предшественика придобива дружествения дел на изключения съдружник.

Чл. 80. Ако заплащането на дължимата сума не може да се получи от предшественици, или ако такива нема, то дружеството може да продаде дружествения дел.

В продължение на един месец продажбата може да се извърши по доброволно сжгласие за цена, равна най-малко на стойността, която дружествения дел има според последната равностетка. След изтичане на едномесечния срок дружеството може да продаде дела само на публичен тжрг.

Продажбата на публичен тжрг се извършва от сждебния пристав с призоваване на управителите и на изключения съдружник.

Чл. 81. Продажбата добива задължителна сила, само ако дружеството даде сжгласие за превържляне на дружествения дел върху приобретателя. Това сжгласие се счита за дадено, ако наддавача, на когото тоя дел е възложен, не е бил уведомен за отказването на сжгласието в продължение на една седмица от извършване на продажбата.

Чл. 82. Ако цената, добила при продажбата, надминава дължимата сума, то излишкът се прихваща срещу неизплатената още част от основния дел. С тожкова се намалява отговорността на изключения съдружник. По-нататжшния излишък се пада на изключения съдружник.

Чл. 83. Независимо от изключването, съдружника, който е в забава, остава отговорен преди всички други за дължимите вноски, изплащането на които е поискано.

Сжко така изключването не засага отговорността на съдружника в забава и на неговите предшественици за последующите вноски срещу основния дел.

Чл. 84. Ако основния дел не може да бъде получен от онези, които сж задължени да го платят, нито пжк може да се изплати чрез продажбата на дружествения дел, другите съдружници сж длжжни да изплатят недостига съразмерно с основните си делове. Ако некои съдружници не сж в сжстояние да внесат припадающите им се части, тези последните се разпределят между останалите по сжкия начин.

Ако дружествения дел не е продаден, то съдружниците придобиват право върху частта от печалбите и от дружественния имот, който остава след ликвидацията, която би се паднала на този дружествен дел, съразмерно с техното участие в изплащане на недостига. Ако дружествения дел бъде продаден впоследствие, то от добитата сума се връщат на съдружниците направените от тех изплащания, а излишкът, в случай че остане такъв, се употребява сжгласно чл. 82.

Чл. 85. Съдружниците не могат да бъдат освобождавани от задълженията, обозначени в чл. чл. 79—84.

Глава III.

Допълнителни вноски.

Чл. 86. В дружествения договор може да бъде постановено, че съдружниците ще имат право да вземат решение за изискване на допълнителни вноски извън основните делове.

Задължението за допълнителни вноски трябва да бъде ограничено върху размер, определен съразмерно с основните делове; без такова ограничение наредбата на дружествения договор, която постановява задължение за допълнителни вноски, е недействителна.

Изплащането на допълнителните вноски трябва да става от всички съдружници съразмерно с техните основни делове.

Чл. 78. Ако некой от съдружниците не изплати навреме изискваната допълнителна вноска, то сж приложими наредбите за изплащането на основните делове (чл. чл. 77 до 82), ако дружествения договор не сждържа други наредби за този случай.

Предшественикът отговаря само до размера, до който задължението за допълнителни вноски е било ограничено от дружествения договор в деня, когато неговото излизане от дружеството е било съобщено за вписване в търговския регистър.

Чл. 88. Изплатени допълнителни вноски могат да бъдат повържнати на съдружниците, щом като не сж необходими

за покриване на загуби в основния капитал, установени в равносметката.

Повржцането може да се направи само на всички сјдружници, скразмерно с техните основни делове, и не преди изтичање на 3 месеца след като решението за повржцане е обнародвано по реда, определен в чл. 63.

Чл. 89. Ако в дружествениот договор е постановено, че изискването на допјлнителни вноски може да става още преди пјлното изплаќање на основните делове, то повржцането на такви допјлнителни вноски не може да се направи преди пјлното изплаќање на основниот капитал.

Повржцанија, направени без спазвање на тези постановления (чл. чл. 88—89), влекат след себе си отговорност, сјгласно чл. чл. 25 и 103 за получателја, за дружествените органи, натоварени с управлението на дружествените дела, и за останалите сјдружници.

Повржнати допјлнителни вноски не се вземат пред вид при определене предела, до којто сјгласно дружествениот договор се простира задјлжително за допјлнителни вноски.

В равносметката на поместените в актива подлежащи на сјбирање допјлнителни вноски треба да се противопостави в пасива една сума, равна на сјците.

Глава IV.

Дружествени делове.

Чл. 90. Дружествениот дел на всеки сјдружник се определја, при липса на други наредби в дружествениот договор, според размера на поетиот од него основен дел.

Чл. 91. Всеки сјдружник може да има само един дружествен дел. Ако след сјставине на дружеството некој од сјдружниците посеме нов основен дел, то дотогавашниот му дружествен дел се уголемява скразмерно с уголеменит основен дел. Сјщото важи и в случај, кога след сјставине на дружеството некој сјдружник придобие и други дружествени делове, като размера на сегашниот негов дружествен дел се определја според неговиот основен дел, уголемен с основниот дел, којто сјотвествува на новопрдобитиот дружествен дел.

Новопрдобитите дружествени делове запазват, обаче, својта самостојателност што се отнася до правата, които трети лица притежават врху тех.

Чл. 92. Ако на сјдружниците сј издадени документи за техното учасие в дружеството, то прехврљането на един такъв документ чрез джиро е недействително. Освен това, такви документи не можат да се издават на притосителя.

Издаването на купони за дивиденди, срещу които да става изплаќањето на годишните печалби, е запретино и не произвежда никакво действие.

Чл. 93. Дружествените делове сј отчуждаеми и наследими.

Прехврљането на дружествени делове чрез сделки между живи може да стане само с истарнален акт. Сјщо така по нотариален ред треба да се сключват договорите, чрез които некој сјдружник се задјлжава за бјдање отчуждаване на дружествен дел. Дружествениот договор може да постави и други условија за прехврљането, особено да го постави в зависимост од сјгласието на дружеството.

Правото за отчуждавање вклучва в себе си правото за договорно залаѓане. За последното не е необходим нотариален акт.

Чл. 94. Ако един дружествен дел, којто може да бјде отчуждаван само сје сјгласието на дружеството, треба да бјде продаден по принудителен ред, то оценката, както и обявената продажба, треба да се сјбощи на дружеството и на всички кредитори-взискатели. Оценението не се прави, ако между дружеството, дјлжникот и взискателот се постигне сјгласие односно првоначалната цена. В такъв случај, ако в продјлжение на 14 дни од уведомявање на дружеството, дела не може да бјде продаден нај-малко за првоначалната цена на купувач, допуснат од дружеството, то продажбата се извршава по общите правила на закона за Г. С. П., без да е необходимо сјгласието на дружеството за прехврљането на дружествениот дел.

Чл. 95. Ако според дружествениот договор за прехврљане на дружествениот дел е необходимо сјгласието на дружеството, а ако това сјгласие се отказва, то на сјдружниците им се издава напјлно основниот си дел, сјда, в случај, кога сјгласието на дружеството, може да разреша прехврљането на дружествениот дел, ако нема основания за откавање на сјгласието си и ако прехврљането тјлжд од тјлжото изложје илжа.

може да стане без вреда за дружеството, останалите сјдружници и кредиторите. Преди да земе решение, сјда треба да изслуша управителите.

Дори и кога сјдјт е дал разрешеније за прехврљането, то при все това не може валидно да бјде направено, ако в продјлжение на един месец, след като определението на сјда е влезло в законна сила, дружеството сјбощи на сјответниот сјдружник, чрез препорчано писмо, че то позволява прехврљането на вјпросниот дружествен дел по сјците условија на друг, показан од него, притосител.

Чл. 96. По отношение на дружеството за сјдружник се счита само она, којто е вписан како такъв в книгата за деловите и в трговскиот регистр.

Притосителот е отговорен солидарно заедно с предшественикот си за вносците срещу дружествениот дел, дјлжими вече вјв време на прехврљането.

Правата на дружеството против предшественикот се погасяват в 5 години од деня, в којто е вписано името на притосителот в трговскиот регистр.

Чл. 97. Независимо од случај на наследвање, делението на един дружествен дел се допушта само сје сјгласието на дружеството, и то ако дружествениот договор позволява на сјдружниците да прехврљат части од дружествениот дел.

В дружествениот договор може да бјде постановено, че е необходимо сјгласието на дружеството и за разделяње на дружествени делове на починали сјдружници между техните наследници.

Сјгласието на дружеството треба да се даде писмено; то треба да покава притосителот и размера на основниот дел, којто се посеме од него.

Наредбите на чл. 96, както и онези односно нај-малкиот размер на един основен дел и нај-малкото изплаќање, което треба да бјде направено срещу него, имат приложјие и при разделяњето на дружествени делове.

Прехврљането на части од дружествен дел врху несјдружници е недействително, ако е направено преди изтичање на една година од деня на вписанието на дружествениот договор в трговскиот регистр. Сјщото важи и односно задјлжението за такво едно разделяње на дружествениот дел, което се сключва од сјдружника.

Чл. 98. Ако един дружествен дел принадлежи на неколку лица, то те можат да управњат правото по него само сјвместно. Те отговарјат солидарно за изпјлнението на задјлженијата срещу този дел.

Актите, които дружеството треба да предприеме спремо един притосител на дружествениот дел, можат да бјдат извршени валидно спремо всекого едног сје законна сила по отношение на всички, ако общ притосител на сјпритосителите не е бил посочен на дружеството.

Чл. 99. Запретино е и не произвежда никакво правно действие придобиването и вземането вјв залог на собствени дружествени делове од страна на дружеството. Допустимо е придобиването на таквиот од публична продажба, сје цел за покриване на собствените вземалија на дружеството.

Чл. 100. Сјдружниците не можат да искат обратно основните си делове. Докога трае дружеството те имат право врху чистата печалба, според годишната равносметка, освен ако дружествениот договор или решение на сјдружниците изключат нейното разпределение между сјдружниците.

При липса на особени наредби в дружествениот договор, разпределението на чистата печалба става скразмерно с изплаќените основни делове.

Лихви не можат да бјдат уговорени и изплаќани на сјдружниците.

Чл. 101. За периодични вноски, за които според дружествениот договор сјдружниците сј задјлжени наред с основните делове (чл. 4 алинеја втора), може да се плаќа вјзнаграждение, определено според сјответните наредби на дружествениот договор и непревишавање техната стойност, без оглед кјм това дали годишната равносметка показва чиста печалба или не.

Чл. 102. Ако през времето между прикључањето на трговската година и решението на сјдружниците, управителите или членовите на проверителниот сјвет узнат, че имота на дружеството е намален значително вследствие на настјпниот загуби или обезценјаванија и че, доколку то може да се представи, това намаление не е преходно, то сума, равна на претрпениот намаление на имота, треба да бјде извадена од печалбата според равносмет-

ката и трябва да бъде прехвърлена за сметка на текущата търговска година.

Чл. 103. Сдружниците, на които дружеството е направило изплащания противно на постановленията на настоящия закон, на дружествения договор или на едно дружествено решение, са задължени спремо дружеството да върнат полученото. Обаче един сдружник не може в никой случай да бъде принуден да върне това, което е получил добросъвестно като част от печалбата.

Ако връщането не може да бъде добието нито от получателя, нито от управителите, то сдружниците отговарят съразмерно с техните основни делове за загубата, която основния капитал е претърпял вследствие на плащането. Сумите, които не могат да бъдат получени от отделни сдружници, се разпределят между останалите по същия начин.

На задължените според горните наредби не може да се прави нито пълно, нито частично опрощаване на дълга.

Правата на дружеството се погасяват в 5 години, освен ако то докаже, че задължения сдружник е знаел незаконността на плащането.

ОТДЕЛ VI.

Прекратяване и ликвидация на дружеството.

Чл. 104. Дружеството с ограничена отговорност се прекратява:

1. С изтичане на времето, определено в дружествения договор;

2. Чрез решение на сдружниците, което трябва да бъде заверено по нотариален ред;

3. Чрез решение за сливане с едно акционерно дружество или с друго дружество с ограничена отговорност (чл. 121).

4. Чрез обявяването му в несъстоятелност;

5. С решение на окръжния съд;

6. Чрез придобиване на всички дружествени делове от един само сдружник.

В дружествения договор могат да бъдат постановени и други причини за прекратяване на дружеството.

Чл. 105. С решение на съда дружеството може да бъде прекратено:

1. Ако постигането на дружествената цел е станало невъзможно или пък съществува други важни и заслужаващи самото дружество причини за прекратяването му. Искане за прекратяване може да бъде заведен само от сдружниците, основните делове на които съставляват поне $\frac{1}{10}$ част от основния капитал; той се завежда против дружеството;

2. Ако дружествения договор не е сключен по нотариален ред, ако не съдържа необходимите според мл. 3 наредби или ако някои от тези наредби противоречат на постановленията на настоящия закон;

3. Ако дружеството застрашава общественото благо, като взема противозаконни решения, допуска извършването на незаконни действия от страна на управителите или преследва запретиени от законите цели.

В тези случаи (п. п. 2 и 3) иска за разтуряне на дружеството се завежда от прокурора, който действа служебно или по заявление на заинтересовани лица. Наредбите на чл. 50 имат съответно приложение.

Във всеки случай иска трябва да бъде заведен пред окръжния съд, в окръга на който дружеството има седалището си.

Чл. 106. Дружеството се обявява в несъстоятелност не само когато е спремо платките си, но и когато пасива на дружеството, надминава значително неговия актив.

Управителите са длъжни да поискат обявяването на дружеството в несъстоятелност, щом като дружеството спре платките си или от годишната равностетка или пък от равностетката, съставена през течение на годината, става ясно, че пасива значително надминава актива.

Наредбите на чл. 810 от търговския закон имат съответно приложение.

Чл. 107. Ако заявлението за обявяване на дружеството в несъстоятелност не е направено от всички управители или ликвидатори то при все това дружеството трябва да бъде обявено в несъстоятелност, ако от представените данни съжда може да извади заключеніе за спиране на платките или за това, че пасива значително надминава актива. Преди да се произнесе съдът е длъжен да изслуша другите управители или ликвидатори, освен ако поради отсъствие или отдалеченост на местожителството им призовката за явяване в съда не може да им бъде връ-

чена още същия ден или следующия ден след получаване на заявлението.

Чл. 108. Управителите са длъжни да заявят незабавно на окръжния съд за вписване в търговския регистър прекратяването на дружеството вследствие изтичане на срока, по решение на сдружниците или чрез съединяване на всички дружествени делове в ръцете на един сдружник.

Вписването се прави служебно от съда в всички случаи на прекратяване по съдебно решение и чрез обявяване на дружеството в несъстоятелност, като се показва и причината за прекратяването в дадения случай.

Чл. 109. Ако управителите не направят заявлението за вписване на прекратяването въпреки поканата на съда, то съда ги поканва повторно за това, като им определя срок с предупреждение, че след изтичането на срока съжда служебно ще впише прекратяването и в същото време ще назначи ликвидатори. Преди да впише прекратяването и да назначи ликвидатори, съжда трябва да изслуша управителите, а ако намери за добре, и едно или няколко от сдружниците, които не са натоварени с водене на дружествените дела.

Чл. 110. Освен в случая на несъстоятелност прекратяването на дружеството се последва от ликвидация.

Като ликвидатори действуват управителите, ако с дружествения договор или с решение на сдружниците не са назначени за такива други лица. Освен в случая на чл. 109 съжда по искане на проверителния съвет или на сдружниците, основните делове на които съставляват $\frac{1}{10}$ или по-малка определена в дружествения договор част от основния капитал, може при наличност на важни причини да назначи наред с тези или вместо тех други ликвидатори.

Ликвидатори, назначени от съда, могат да бъдат уполномощавани от същия съд, ако има за това важни основания; тези, които не са назначени от съда, могат да бъдат уполномощавани всеки път с решение на сдружниците, а при условията предвидени в алинея втора на настоящия член — и от съда.

Съдебното назначение или увольнение на ликвидатори се вписва в търговския регистър служебно от съда.

Заявлението на чл. 24 не се отнася до ликвидаторите.

Чл. 111. При действията си и при подписване на фирмата ликвидаторите трябва да се съобразят с наредбите, постановени при тяхното назначение. Тези наредби трябва задължително да назначават на ликвидаторите да бъдат заявени за вписване в търговския регистър. При липса на такива наредби, те могат да действуват и да подписват само съвместно.

Подписването става така, че към досегашната фирма, която се обозначава като ликвидационна фирма, ликвидаторите поставят подписите си.

Чл. 112. Ликвидаторите са длъжни да довършват текущите дела (операции), да изпълнят задълженията на прекратено дружество, да съберат неговите вземания и да преобърнат имота на дружеството в пари, а също така и да представляват дружеството пред съдилищата и пред другите власти и лица. Ликвидаторите могат от името на дружеството да сключат спогодби, да се съгласяват за помирителен съд и за довършване на висшците дела да сключват нови сделки.

Чл. 113. Ликвидаторите, дори и когато са назначени от съда, са длъжни да изпълняват решенията на сдружниците. Изисквания на псви изплащания срещу невплатени пълно основни делове е допустимо след прекратяване на дружеството само доколкото е нужно за удовлетворяване на кредиторите. Изплащанията трябва да бъдат искани винаги съразмерно с изплащанията, правени до прекратяването.

Продаването на дружествения имот, нацело може да стане само въз основа на решение на сдружниците, взето е болшинство от $\frac{3}{4}$ на дадените гласове.

Чл. 114. Веднага при започване на ликвидацията, а след това и всяка година, ликвидаторите са длъжни да съставят равностетка. Те са длъжни при започване на ликвидацията да обнародват прекратяването на дружеството в три последователни броя на „Държавен вестник“ и при това да поканят кредиторите на дружеството да заявят вземанията си при тех. Тази покана се отправя непосредствено до познатите кредитори чрез препоръчано писмо.

Чл. 115. Наличните суми при прекратяване на дружеството, както и тези, които поставят през време на ликвидацията, трябва да бъдат употребявани за удовлетворяване на кредиторите. Трябва да се задържат суми за неоплатените вземания, както и за дългове, падежа на

които още не е настъпил или които сж спорни. Сжщото важи и за висящите задължения.

Чл. 116. Имуществото, което остава след изплащане и обезпечаване на дълговете, не може да бъде разпределено между сждружниците преди изтичане на 6 месеца от дена, в който предписаната от чл. 114 покана до кредиторите е обнародвана за трети път в „Държавен вестник“. При липса на особени наредби в дружествения договор, това разпределение се прави съразмерно с изплатените основни делове.

Сумите, неподирени от кредитори или от сждружници, се влагат в сжда след ликвидацията.

Чл. 117. Всички постановления на настоящия закон относно до управителите имат съответно приложение и спремо ликвидаторите, доколкото не сж изменени от предходните членове.

Сжщо така въпреки прекратяването на дружеството имат приложение до привършване на ликвидацията всички постановления на настоящия закон относно правоотношенията на сждружниците помежду им и спремо дружеството и тези на дружеството спремо трети лица, както и относно правата, задълженията и отговорността на проверителния съвет; доколкото от наредбите на настоящия отдел и от целта на ликвидацията не следва нещо друго.

Чл. 118. След привършване на ликвидацията, ликвидаторите сж длъжни да поискат от сжда заличаването на ликвидационната фирма, както удостоверят, че с решение на сждружниците сж освободени от отговорност.

Сжда трябва да обнародва заличаването в „Държавен вестник“.

Чл. 119. След привършване на ликвидацията книгите и книгата на прекратеното дружество се предават на едно от сждружниците или на трето лице за пазене в продължение на 10 години. Пазителя се определя от сжда, ако не е определен в дружествения договор или с решение на сждружниците.

Сждружниците и техните правоприменници запазват правото за преглеждане и използване на книгите и книгата. Кредиторите на дружеството могат да ги преглеждат с разрешение на сжда.

Ако впоследствие се открият нови подлежащи на разпределение дружествени имоти, то сжда, в окръга на който се намира седалището на дружеството, трябва по искане на едно от заинтересованите, да свика отново предишните ликвидатори или да назначи други ликвидатори.

Чл. 120. Наредбите относно ликвидацията се прилагат и когато дружеството е прекратено по решение на сжда.

Ако в решението на сжда е постановено, че дружествените органи трябва веднага да преустановят дейността си, то ликвидаторите се назначават изключително от сжда. Сжщевременно сжда трябва да назначи и проверителен съвет, дори и когато в дружествения договор не е предвидено назначаване на такъв; този предварителен съвет има задачите, които по закона се възлагат на проверителния съвет и на събранията на сждружниците.

Чл. 121. Ликвидация не се извършва, когато имотите на едно дружество с ограничена отговорност се прехвърлят като цело включително и дълговете върху едно акционерно дружество срещу акции от сжщото или върху друго дружество с ограничена отговорност срещу дружествени делове на това последното (сливане) и ако двете страни се откажат от ликвидацията. Едно такова решение трябва да бъде взето единдушно, ако в дружествения договор не е постановено нещо друго. Постановленията на чл. 216 от търговския закон имат съответно приложение.

ОТДЕЛ VII.

Преобръщане на акционерни дружества в дружества с ограничена отговорност.

Чл. 122. Решението на едно акционерно дружество да се преобръне в дружество с ограничена отговорност добива законна сила само чрез вписването му в търговския регистър. За да бъде действително това решение, трябва да сж изпълнени условията относно решенията за прекратяване на акционерните дружества.

Заявлението за вписване трябва да се направи в продължение на един месец след взимане на решението за преобръщане, като се представят доказателства, че сж изпълнени следните постановления:

1. Акционерите трябва да бъдат поканени чрез обявление в вестниците, определени в устава за обнародванията на акционерното дружество, или чрез препоръчителни писма, да заявят, дали искат да участвуват в дружеството с ограничена отговорност сже частта от имота на акционерното дружество, която се пада на техните акции;

2. Това участие става така, че всеки акционер поема като основен дел една сума, която отговаря на неговия дел от имота на акционерно дружество. Акции, преобръщани в основни делове, трябва да представляват поне $\frac{2}{3}$ от основния капитал на акционерното дружество.

3. Частта от имоти на акционерното дружество, която се пада на всяка акция, се пресметва въз основа на съставена за тази цел равнометка, която трябва да бъде одобрена от общото събрание на акционерното дружество с мнозинство от $\frac{2}{3}$ на представения в него основен капитал;

4. Основния капитал на дружеството с ограничена отговорност не може да бъде по-малък от основния капитал на акционерното дружество. Постановленията на чл. 6 относно размера на основния капитал и на основните делове трябва да бъдат спазени;

5. Доколкото акционерите не участвуват в дружеството с ограничена отговорност чрез поемане на основни делове, основния капитал трябва да бъде покрит чрез напълно изплатени в пари основни делове, записани от други лица.

Чл. 123. Заявлението за вписване в търговския регистър на решението за преобръщане трябва да се направи до сжда, в окръга на който новото дружество ще има седалището си, като се спазват всички други условия, които настоящия закон изисква за вписването на едно дружество с ограничена отговорност; по повод на това заявление сжда постановява сжгласно наредбите на чл. чл. 13 и 14, и ако той не е сжщия сжд, който дотогава е бил компетентен за акционерното дружество, трябва да сжобщи решението на този последния за вписване в неговия търговски регистър.

Едновременно с вписването на решението за преобръщане, акционерното дружество трябва да бъде заличено в търговския регистър.

Чл. 124. От дена, в който преобръщането на акционерното дружество с ограничена отговорност е вписано в търговския регистър, имотите на прекратеното акционерно дружество включително и неговите дългове преминават по право върху новото дружество с ограничена отговорност.

Незабавно след вписването в търговския регистър кредиторите на прекратеното дружество трябва да бъдат поканени от управителите на новото дружество чрез обявление в вестниците, определени от устава на дружеството, или чрез особени известия, да заявят дали одобряват или не направеното преобръщане. Кредитори, които се явят и не изкажат сжгласие за преобръщането на дружеството, трябва да бъдат удовлетворени или обезпечени.

Управителите сж лично и солидарно отговорни спремо кредиторите на прекратеното дружество за спазването на тези наредби.

Чл. 125. На акционер, който не участвува в дружеството с ограничена отговорност чрез поемане на основен дел, дружеството трябва да изплати сумата, която се пада на неговите акции сжгласно равнометката, съставена според чл. 122 п. 3.

ОТДЕЛ VIII.

Чуждестранни дружества.

Чл. 126. Дружества от вида на урежданите в настоящия закон, които имат седалището си в чужбина, могат да вършат сделки чрез клонове в пределите на царството, ако преди започване на търговските операции влишат местния клон в търговския регистър на сжда, в окръга на който ще бъде неговото седалище.

За вписването е необходимо заявление, към което трябва да се приложи заверен препис от дружествения договор и заверени по нотариален ред подписи на лицата, които имат право да подписват българския клон.

Чл. 127. Вписването трябва да бъде отказано, ако дружеството не е удостоверено:

1. Че е съставено и съществува според законите на държавата, в която се намира неговото седалище и че там действително и редовно упражнява предприемачество си;

2. Че е назначило за целата си дейност на българска територия представители, които имат право да подписват

фирмата на българския клон и имат местожителството си в България;

3. Че въз основа на взаимността в държавата, към която принадлежи дружеството, българските дружества от същия вид се допускат да откриват клонове, както и тамошните дружества;

4. Че по всички спорове, които би възникнали от сделките, сключени от представителството, ще се подчинява на българските закони и съдилища.

Чл. 128. Ако не съществуват междудържавни договори или обнародвани в „Държавен вестник“ извещения на правителството, от които следва, че чуждестранното дружество с оглед към неговата правна основа трябва да се счете за дружество от вида на урежданите в настоящия закон и че спазването на взаимността е обезпечено, то доказването на това трябва да стане чрез удостоверение от Министерството на правосъдието. Това удостоверение е задължително за съдилищата.

Ако взаимността не може да бъде доказана, то за вписването е необходимо особено разрешение на Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Чл. 129. Спреди заявлението за вписване имат съответно приложение чл. чл. 13 и 14.

Подлежат на обнародване:

1. Фирмата и седалището на дружеството и на българския клон;

2. Предмета на предприятието;

3. Размера на основния капитал и на изплащанията, направени срещу него;

4. Ако според дружествения договор дружеството е съставено за определен срок, времето когато ще се прекрати дружеството;

5. Наредбите за начина, по който ще се обнародват дружествените обявления, ако дружествения договор съдържа такива наредби;

6. Имената, занятиято и местожителството на представителите, назначени за България и наредбите относно начина, по който те ще действуват.

Чл. 130. Всички по-нататъшни заявления за вписване в търговския регистър трябва да бъдат правени от българските представители.

Измененията на вписани в търговския регистър факти добиват сила по отношение на българския клон само от дена на вписването.

Чл. 131. Ако впоследствие се открият и други клонове в пределите на царството, то първия клон се обозначава като българска централа, а другите като български клонове на същата. Наредбите на настоящия закон относно до централата и клоновете на местните дружества имат съответно приложение спремо българската централа и българските клонове на същата.

Чл. 132. Назначените за България представители са длъжни да водят особени редовни книги за сделките, сключени в България.

Задължението за обнародване на годишната равносметка, ако предмет на дружественото предприятие са банкови операции (чл. 22), се прилага и спремо чуждестранните дружества също и що се отнася до равносметката на чуждестранната централа.

Чл. 133. Прекратяването на българските клонове на едно чуждестранно дружество може да стане въз основа на съответно приложение на чл. 105, освен това, то може да бъде постановено по искане на прокурора от оня съд, в окръга на който се намира местната централа, ако:

1. Дружеството е законно разтурено в неговата отечествена държава или е изгубило напълно способността за разпореждане със своите имоти;

2. Ако назначението за България представителство не съществува вече и дружеството не назначи ново в течение на 3 месеца, след като е поканено за това от съда;

3. Ако се установи, че държавата, към която принадлежи дружеството, не спазва взаимност при третирането на български дружества от същия вид.

Ликвидирането сделките на българските клонове на чуждестранни дружества се извършва при съответно прилагане на постановленията относно ликвидацията на дружества с ограничена отговорност.

ОТДЕЛ IX.

Наказателни разпореждания.

Чл. 134. С тжмничен затвор до 1 година и глоба от 1.000 до 20.000 л. се наказва:

1. Който като управител, като член на проверителния съвет или като ликвидатор на едно дружество е ограни-

чена отговорност умислено издаде, съгласи се или не попречи да се издаде на съдружниците документи на приносителя или на заловед за технико участие в дружеството, или такива, които съдържат бележка, която позволява технико прехвърляно чрез жиросване, или тжм купони за получаване на дивиденди;

2. Който умислено дава лжжливото показание, годно за въвеждане в заблуждение относно имотното състояние на едно дружество с ограничена отговорност:

а) Като управител в заявленията или уверенията, които следва да се дават до съда съгласно чл. 11 п. 2, чл. чл. 12, 59 и 61 за вписване на дружеството в търговския регистър или за вписване на уголемяването или на намаляването на основния капитал;

б) Като управител или ликвидатор в книгата за деловите, която трябва да бъде водена съгласно чл. 27 или в сведенията, които трябва да се представят в съда въз основа на тази книга;

3. Който, като управител или ликвидатор, като член на проверителния съвет или като чиновник на едно дружество с ограничена отговорност, в протоколи на дружествените събрания, в приключението на сметки, в равносметки, отчети или в публични покани за участие в известни предприятия умислено представя лжжливо имотното състояние на дружеството или премълчава факти, прикриването на които може да въведе в заблуждение относно имотното състояние на дружеството.

Същевременно виновния може да бъде лишен и от правата, предвидени в чл. 30 от наказателния закон.

При смежтающи вината обстоятелства, съда може да наложи само глоба.

Чл. 135. Който, като ревизор, наруши задължението си да пази в тайна всички подробности по делата и предприятията на дружеството, които му станат известни при ревизията (чл. 52), се наказва дисциплинарно с глоба до 5.000 л. от съда, в регистъра на който е вписвано дружеството.

Чл. 136. Управители и ликвидатори на едно дружество с ограничена отговорност, които въпреки наредбите на чл. 106 алинея втора и чл. 117 алинея първа не поискат обявяване на дружеството в несъстоятелност, се наказват с тжмничен затвор до 6 месеца и глоба до 10.000 л.

При смежтающи вината обстоятелства, съда може да наложи само глоба.

Чл. 137. Наказателните постановления на предходните членове се прилагат само, ако деянието не попада под по-строги наказателни наредби на общия наказателен закон*.

Председателя: Никой ли не иска думата?

Д-р П. Джидров (с): Чакаме г. министъра да ни информира.

Председателя: Щом не искате думата, ще гласуваме. Който приема на първо четене законопроекта за дружествата с ограничена отговорност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроекта ще отиде в комисията.

Следва първо четене законопроекта за обществените осигуровки.

Моля г. секретаря да го прочете.

Зам.-секретар Х. Пенчев (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за обществените осигуровки.

Г. г. народни представители! Настоящия законопроект бе представен на вниманието ви през изтеклата редовна сесия на Народното събрание. Но по известни на всички ни мотиви, той не може да стане още тогава закон. Едно допитване до самите заинтересовани се наложи, за да се види, доколко те са съгласни с мнението, изказано тук от комунистическата парламентарна група, благодарение на което стана и неговото оттегляне. Сега мога да ви заявя, че от получените 225 резолюции и съобщения само 35 съвпадат с това мнение, а всички останали, включително и 46 произходящи от същото политическо течение, което даде повод за оттеглянето му, са в полза на законопроекта. Тоя факт достатъчно говори, както за навремението на самия законопроект, тжй и за ползата от него, за да нема нужда да се приваждат други доказателства в негова подкрепа. Впрочем, днес в никоя страна и от никого не се правят каквито и да било възражения против обществените

осигуровки; напротив, вниманието на правителствата във всички културни страни е насочено върху подобряването на организацията им, та да може при най-малки разходи да се обхващат най-широки кръгове от населението.

Поради това съображение, както и за поголема пригледност, налагаща се от самата материя, изработи се приложението тук законопроект, обхващащ всички видове обществени осигуровки. Последния почива на същата система, обхваща същите кръгове на осигурени, предвижда почти същите размери на помощите и запазва същата организация на службата, като и първия проект. Внесоха се само незначителни промени, които се продиктуваха предимно от новата практика по приложението на държавния бюджет и от тригодишната практика по приложението на закона за осигуряването в случай на злополука и болест.

Законопроектът за обществените осигуровки се състои от 7 глави с 52 членове, от които: I — общи положения; II — осигуряване за случай на злополука; III — осигуряване за случай на болест и майчинство; IV — осигуряване за случай на инвалидност (вследствие болест или преждевременне изтъпяване) и старост; V — средства; VI — управление и VII — последни нареждания.

Глава I обхваща чл. чл. 1 до 8 включително и постановява, че всички осигурени по съществуващите у нас закони работници и служаци се осигуряват задължително за случай на злополука, болест, инвалидност и старост; пенсионерите на държавните пенсионни фондове, когато минат на работа при частни предприятия, се осигуряват задължително за случай на злополука и болест, а самостоятелните занаятчии, земеделци и търговци се осигуряват доброволно за случай на болест, инвалидност и старост.

Разширението на кръга на осигурените и върху пенсионерите на държавните фондове, безразлично дали получават лична или инвалидна пенсия, се налага поради това, че броя на тези граждани, благодарение на войните или поради изслужено време, се увеличи значително, но поради малките пенсии и тежкия живот, те са принудени да търсят работа, като надничари и да се излагат на същите рискове на каквито са изложени и останалите работници. Справедливостта изисква, щото и тия български граждани да бъдат осигурени по настоящия закон, без да им се отнема правото на другата пенсия.

Въвеждането на доброволното осигуряване и у нас по отношение самостоятелните занаятчии, земеделци и търговци се оправдава не само от нуждата, но и от обстоятелството, че то е възприето вече в повече чуждестранни законодателства, и то именно като доброволно, защото личната предвидливост в тия съсловия се смята, че има по-широки условия за развитие.

В същата глава се уреждат правата и задълженията на работодателите, осигурените и техните близки, както по отношение приходите на фонда „Обществени осигуровки“, тъй и по отношение лекуването, а също урежда се и ползването на чуждите подалници-работници и служаци във основа общеприетата международна практика.

Глава II обхваща членове 9 до 17 включително и урежда осигуровката срещу злополука. В нея се обгръщат всички членове на глава II от закона за осигуряването на работниците и служаци в случай на злополука и болест, с тая само разлика, че съг. чл. 9 се разграничава първата медицинска помощ, която е за сметка на работодателя, и лекуването на пострадалия, което е за сметка на фонда. Останалите членове са само пояснени във основа опита от тригодишната практика.

Глава III обхваща членове 18 до 25 включително и урежда осигуровката срещу болест и майчинство. Благодарение сложната материя, която не е могла да бъде обхваната изцяло при съставянето на закона за осигуряването на работниците и служаци в случай на злополука и болест, наложи се едно по-подробно изяснение на този вид осигуровки.

Съгласно новата редакция всеки осигурен има право на лекуване от първата седмица в продължение на шест месеца, ако през време на боледуването прекъсне работата и според нуждата — ако не я прекъсне. Той престава да се ползува с лекуване, щом престане да участва с вноските си във фонда, т. е., за да има право на лечение в случай на болест, трябва да е бил през седмицата на заболяването на работа. Изключение се допуска само при безработица, и то в продължение на осем седмици.

Правото на лекуване за сметка на фонда „Обществени осигуровки“ поражда и правото на парична помощ, но само при предвидените за това условия, т. е. осем седмично пре-

прекъснато участие с вноски във фонда. Това право се губи, щом осигуреният е прекъснал участието си във фонда по неважители причини, а ако прекъсването е трайно повече от четири седмици по такива причини, добива се пак, само след ново осем-седмично участие във фонда.

Като изключение се допуска, щото осигурения, който не е могъл да участва осем седмици във фонда, поради болест, или доказана безработица, но е участвувал повече от четири седмици, да има право и на парична помощ, но в размер най-много за двадесет и пет изгубени работни дни. Максималния срок при безработицата е осем седмици от оставянето на осигурения в такава. Ако той заболее след изтичането на този срок и не е на работа, не се ползува с парична помощ; за да добие това право, трябва наново да участва осем седмици с вноски във фонда.

Съг. чл. 20 се урежда еднократната парична помощ, т. е., ако осигуреният не оздравее в продължение на 6 месеца, през които може да се лекува за сметка на фонда. Право на такава помощ има само онези осигурени, които е имали право на пълна парична помощ, т. е. в продължение на 6-те месеца. Размера на тая помощ е равен на дневната парична помощ при домашно лекуване за три месеца, или 75 работни дни. В случай, че осигуреният, комуто следва да се отпусне едновременна парична помощ, е добил право на инвалидна пенсия, вместо еднократна помощ, отлуча му се инвалидна пенсия, докато трае неговата неработоспособност.

В чл. 21 се предвижда акушерска, парична и медицинска помощ на родилките работнички и служаци. Този член се пригоди така, че да може да обхване принципите на международното покровителство на жените-работнички.

Останалите членове от глава III уреждат положението на осигурения в случай на смърт и случаите на отказ или прекъсване паричната и медицинска помощ при лекуването вследствие болест.

Глава IV обхваща членове 26 до 31 включително и урежда осигуряването в случай на инвалидност и старост. Според чл. 26 тая осигуровка започва от 16 навършена годишна възраст и трае до 60-тата включително, а според чл. 27 правото на ползуване е пенсия се добива най-малко при три годишни вноски за случай на инвалидност и 20 години за старост. Съг. чл. 30 се постановява, че размера на инвалидността и старческа пенсия се равнява на една основна сума от 1.500 л., плюс толкова пакти по един лев, колкото седмици осигурения е участвувал с вноските си над 156. Съг. чл. 34 се урежда положението на тия, които в дени на влизането на закона в сила са навършили 60 години, както и тия, които се намират между 50 и 60 години и 40 и 50. Първите могат да получават старческа пенсия, ако са участвували най-малко 156 седмици във фонда и то ако са от категорията на задължителното осигурение и са лишени от каквато и да е поддръжка. Находящите се между 50 и 60-годишна възраст могат да се ползуват със старческа пенсия, ако са участвували най-малко 5 години и довнесат вноските до 1.040 седмици, а тия между 40 и 50 години, ако внасят най-малко 10 години и довнесат вноските до 1040 седмици. Същите условия се предвиждат и за незадължително осигурените, когато се намират между 40 и 60-годишна възраст; навършилите 60 години не се ползуват с осигуряване по настоящия закон. Онези от тая категория осигурени, които починали преди да са изпълнили предвидените в настоящия член срокове не губят нищо, понеже съгласно чл. 32 техните вноски могат да бъдат повърнати на малолетните им наследници или на останалия жив съпружък, ако има доход по-малък от 6.000 л. годишно.

Глава V обхваща чл. чл. 35 до 45 включително и урежда средствата на фонда по всички осигуровки, а също и неговата счетоводна организация.

Съг. чл. 35 се уреждат приходите за сметка з л о п о л у к а като се изменя изцяло предвидения в чл. 22 от закона за осигуряването на работниците и служаци в случай на злополука и болест начин, според който изразходваните по злополуките суми се разпределят между работодателите съобразно професионалния риск във всеки производствено, броя на работниците и размера на заплатите им. Тая система, колкото и справедлива да е, се оказва неприложима при нашите условия не само поради това, че повече от нашите предприятия не са още укрепнали, но и поради липса на една по-дълга практика на трудовата администрация, от която да са добити по-широки и установени данни, във основа на които да може да се прави едно напълно справедливо изчисление. Вместо тая система,

предвижда се системата на установените вноски, както и при останалите осигуровки и то по 0.25% върху изплатените суми за надница, само в ония предприятия, които носят професионален риск за работящия. Като се вземе пред вид, че през 1919 г. разхода по злополука е кръжло 100.000 л., а за 1920—1921 г. е 150.000 л. и като се вземе пред вид, че тия разходи за следващите години ще се удвоят, понеже сж удвоени и самите пенсии — от 2.400 на 4.800 л. годишно — ще бъдат необходими средно най-малко 500.000 л. за година, за да се изплащат, както пенсията за злополуката, тъй и лекуването по нея. При 0.25% вноски върху изплатената заплата за работници и служаци, приблизително 200.000.000 л., във фонда ще постъпват годишно около 500.000 л., които за първите три години ще бъдат достатъчни да посрещнат разходите по осигуровката срещу злополука. Тоя процент ще бъде ревизиран на всеки три години, така че да се достигне същата справедливост, както и при първия начин.

Чл. 36 урежда вноските за болест, инвалидност и старост. При липса на наши данни за размера на вноските и помощите, последните сж направени съответно изчисленията при чуждите законодателства, особено германското, което е възприето с по-големи или по-малки отклонения почти от всички останали законодателства. Установените вноски се изплащат от работодателите, работниците и служаци, самостоятелните и държавата, като последната внася ежегодно половина от общата сума на всички гореизброени вносители. Едно отклонение се направи само за държавата и изборните учреждения, като работодатели, които ще плащат изцяло вноските и на работодателя и на работниците и служащите. Това се наложи от една страна за опростотворяване на службата по осигуряването и — от друга поради узаконеното в тазгодишния закон за бюджета постановление, че на държавните служители не се правят никакви одржки. Тая практика е легнала в осигуряването на работниците и служащите още от началото на май миналата година и се поиска от Финансовото министерство. За избегването на тая система на участие на трите фактори — държавата, работодателите и работниците — във фонда не може сега за сега и дума да става; не само поради това, че финансово страната е много зле, но и защото самото обществено осигуряване би било лишено от най-важните морални елементи — взаимността и грижата за себе си. Досега само Англия и Нова-Зеландия след един дългогодишен опит направиха изключение от тая система и то само по отношение старческите пенсии, като работодателите и работниците се освобождават от каквито и да е вноски.

Чл. 41 предвижда сметките, които предстои да се откриват при фонда и начина на разпределението на наличния капитал. Последния сега е около 14.000.000 л., който, разпределен между сметките, ще служи за достатъчна основна сума, при която фонда да продължава успешно изпълнението на своята висококултурна задача.

Глава VI обхваща чл. чл. 46 до 50 включително и урежда управлението на фонда, като сж чл. 50 се определя и състав на предвидения в чл. 26 от закона за хигиената и безопасността на труда. Върховен сжвет на труда и обществените осигуровки, в който държавата се представлява с 10 представители, предимно специалисти, работодателите и самостоятелните — сж 4 и работниците и служащите — сж 4, освен това предвижда се и един залознат с въпросите общественик.

Глава VII определя времето, когато закона ще влезе в сила, а също и положението на ония работници и служаци, които сж пострадали от злополука до влизането на закона в сила, като им се дава срок от 2 години, през който да докажат правата си.

При изработването настоящия законопроект сж взети напълно под внимание и постановленията на гласуваните от общата конференция на Международната организация на труда решения, а именно: а) конвенцията относно употребяването на жените на работа в индустриалните предприятия преди и след раждането гласувана във Вашингтон през 1919 г. и одобрена от наша страна с особен закон през месец ноември изтеклата година; б) проекта за конвенция относно осигуряването на земеделските работници срещу злополука, гласувана през изтеклата година в сесията в Женева; в) препоръчването относно осигуряването на жената-работничка и земеделцето преди и след раждането, гласувана през изтеклата година в Женева и г) препоръчването относно осигуряването на земеделските работници, срещу болест, инвалидност, старост и други подобни социални рискове, гласувана също през изтеклата година в Женева.

Пред вид гореизложените най-съществени мотиви към предлагаемия законопроект за обществени осигуровки, имам чест да ви помоля, г. г. народни представители, да го разгледате и одобрите, с което ще извършите един акт на висша държавна предвидливост и ще оставите българското социално законодателство на едно от първите места.

Гр.София, 4 януарий 1922 г.
Министър на търговията, промишлеността и труда:
Р. Ив. Даскалов.

ЗАКОНОПРОЕКТ за обществените осигуровки.

Глава I.

Общи положения.

Чл. 1. Всички работници и служаци в държавни, обществени и частни заведения, предприятия и стопанства, които не подпадат под някои от законите за пенсиите по гражданското и военно ведомство и изборни учреждения, се осигуряват задължително за случай на злополука, болест, инвалидност и старост при фонда „Обществени осигуровки“, управляван от Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Пенсионерите на държавните пенсионни фондове и на тоя на изборните учреждения, когато минат на работа при частни, обществени или държавни заведения, предприятия и стопанства, се осигуряват задължително срещу злополука и болест.

Самостоятелните занаятчии, земеделци и търговци могат да бъдат осигурени за случай на болест, инвалидност и старост, ако пожелаят.

Забележка. Управлението на фонда, въз основа на мнението на Върховния сжвет на труда и обществените осигуровки, може да намалява или увеличава, според нуждата, кръга на осигуряването и неговите размери и средства.

Чл. 2. „Работници и служаци“ сж всички наети за работа лица, без разлика на пол, възраст, народност, вид на труда и начина на заплащане.

„Работодател“ е физическото лице, което непосредствено управлява заведението, предприятието или стопанството било като собственик, било като управител.

Отговорността за осигуряването на работниците и служащите във всяко предприятие, заведение или стопанство носи работодателят, а отговорността, както и начина за осигуряването на останалите задължително или незаадължително осигурени, се определя от управлението на фонда в зависимост от особеностите на професиите им.

Чл. 3. „Злополука“ е всяка телесна повреда на работящия, която е добута при или по повод извършваната от него работа и му е причинила каквато и да е неработоспособност или пак смърт.

„Болест“ е всяко друго временно заболяване, което прави работника неспособен да извършва работата си.

„Инвалидност“ е всяка неработоспособност, добита поради болест или преждевременно изтощаване.

„Старост“ е достигане на определена възраст, независимо от размера на работоспособността на осигурения.

Чл. 4. Работодателите, работниците и служащите, както и останалите осигурени сж длжжни да вземат всички необходими мерки за предпазване от злополука и болест. Те трябва да изпълняват и всички ония наредби, които съответните закони и власти предвиждат за тая цел.

Работодателите сж длжжни да дават пълна възможност на всеки свой заболел работник или служащ своевременно да се ползува от установената от закона медицинска помощ.

Осигурените и техните близки сж длжжни веднага да съобщават на работодателя за заболяването и продължителността на боледуването.

Чл. 5. Работодателят е длжжен да снабдява, веднага при постъпване на работа, всеки свой работник или служащ с надлежно установената за неговите права и задължения осигурителна книжка, ако нема такава. Тя се подписва и от осигурения; ако не е грамотен, подписва го човек по негова молба.

Осигуреният е длжжен да вземе осигурителната си книжка от работодателя, когато го напусне и да я връжи на новия си работодател, щом постъпи на работа при него.

Стойността на осигурителната книжка се заплаща по равно от работодателя и осигурения, когато последния получава заплата; само от работодателя, когато е чирак

и само от осигурения, ако е на държавна служба или пжк самостоятелен.

Забележка. Тия книжки могат да заместят предвидените в чл. 17 от закона за хигиената и безопасността на труда.

Чл. 6. Работодател, чийто работници и служащи подлежат на осигуряване, е длъжен:

1) да подава всяка втора година най-късно до края на месец януарий декларация, според установения от управлението на фонда образец. По нареждане на Министерството на търговията, промишлеността и труда тази декларация може да замести предвидената в чл. 2 от закона за хигиената и безопасността на труда;

2) да открива веднага в търговските си книги и води редовна сметка за заплатата на всеки свой работник или служащ, а ако няма такава книга, да заведе по образец, изработен от управлението на фонда;

3) да представи в срок, определен от управлението на фонда, списък на промените в работния му персонал;

4) да дава най-късно в 15-дневен срок всички други сведения и статистически данни, които управлението на фонда нареди в свързка с прилагането на закона.

Забележка. Казаните декларации, списъци и други сведения могат да заместят ония, искани по чл. 45 от закона за насърчаване местната индустрия, доколкото последните се отнасят до службата на отделението за труда.

Чл. 7. Чуждите подданици, работници и служащи, се осигуряват задължително за случай на болест, а за случай на злополука, инвалидност и старост — ако и техната държава осигурява находящите се там на работа български подданици.

Чл. 8. Помощите и пенсията на осигурените по настоящия закон, както и на техните наследници, не подлежат на забор, залагане или отгъпяване другиму.

Глава II.

Осигуряване за случай на злополука.

Чл. 9. Когато осигурения пострада от злополука, работодателят или неговите органи дават на пострадалия веднага първа медицинска помощ и го настаняват у дома му или в лечебно заведение, ако това е необходимо.

Освен това работодателят или неговите органи веднага или най-късно в месечен срок констатира злополуката с акт, приподписан най-малко от двама свидетели. В същия срок ще изпращат на съответната окръжна инспекция по труда, заедно с акта и надлежно попълнен установения лист-сведение за злополука.

Забележка. При нужда управлението на фонда може да нареди, щото констатацията на злополуката да става и по друг начин, който би се оказал по-подходящ.

Чл. 10. В случай, че пострадалият от злополука има нужда от лечение, лекува се за сметка на фонда „Обществени осигуровки“, докато оздравее. Лекуването се състои в лекарски прегледи, лекарства и санитарни материали, хирургическа помощ, а също и ортопедически средства, ако такива са нужни.

През време на лекуването, за всеки изгубен работен ден, той получава също и парична помощ в следните размери: а) ако лекуването е домашно по дванадесет лева дневно; б) ако лекуването е в болница или другаде за сметка на фонда, паричната помощ се дава на семейството му в размер на осем лева дневно.

Чл. 11. Ако след излекуването пострадалият от злополука стане неспособен за работа, причинената му неработоспособност, нейното трайне и категорията ѝ се установяват, според случая, от комисия в състав: един или двама лекари и инспектора по труда или неговия помощник.

На такъв пострадали се отпуща лична инвалидна пенсия в размер на:

а) цялата му годишна заплата, но не повече от 4.800 л., ако е останал съвсем неспособен за работа и има нужда от чуждо прислужване;

б) $\frac{2}{3}$ от годишната му заплата, считана в най-голем размер до 4.800 л., когато е станал неспособен за работа, но нема нужда от чуждо прислужване;

в) $\frac{1}{3}$ от същата заплата, ако е останал полуспособен за работа.

Ня една инвалидна пенсия не може да бъде по-малка от 720 л.

Забележка. Начина, по който се установява годишната заплата и категорията пенсия, ще бъде указан в наредбите за прилагането на настоящия закон.

Чл. 12. Когато пострадалият от злополука почине преди или след пенсионирането му, неговите наследници полу-

чават от фонда „Обществени осигуровки“ наследствена инвалидна пенсия, както следва:

а) вдовица или неработоспособния вдовец 40% от пенсията, припадаща се на покойния;

б) децата — по 30%, а ако са останали пжлни сирачета — по 50%;

в) родителите на покойния и братята и сестрите му, ако са били издържани от него и ако сам не е оставил жена и деца — по 30% от същата пенсия.

Размера на наследствената инвалидна пенсия не може да надминава пенсията, припадаща се на покойния.

Освен пенсията, наследниците получават и една сума за погребални разходи в размер 20 пжти надницата на покойния, но не повече от 480 л. и по малко от 200 л.

Забележка. Когато смъртта е причинена от злополука, наследствената инвалидна пенсия се пресмета от I категория, съгласно чл. 11 точка а.

Чл. 13. Личната инвалидна пенсия се отпуща от деня, в който е спрела заплатата или помощта на пострадалия, а наследствената — от следния ден след смъртта му.

Но ако пенсията не е била поискана до една година от деня на злополуката или смъртта на пострадалия, тя се отпуща от деня, в който е постъпило заявлението за нея в управлението на фонда.

Чл. 14. Правото на лекуване и паричната помощ при случай на злополука се прекъсва отчасти или изцяло:

а) когато осигурения не изпълнява предписанията или нарежданията на лекаря;

б) когато излежава тъмничен затвор по произнесена присъда;

в) когато под предлог на боледуване се занимава с частни работи;

г) когато злополуката е причинена умишлено от пострадалия или наследниците му, виновниците се лишават от правото на парична помощ и пенсия по настоящия закон, независимо от наказанието, което им се следва по общия наказателен закон.

Чл. 15. Когато пострадалия си е причинил злополуката при извършване на некакво престъпление, установено с присъда, припадащата се пенсия може да бъде намалена или съвсем отказана; при нужда тя може да бъде отпущаната частично или изцяло на наследниците му.

Ако злополуката е причинена умишлено или при извършване престъпление от работодателя или неговите органи, осигурения получава от фонда пенсията, която му се следва, а виновниците отговарят съгласно общите уголовни и граждански закони пред съда и управлението на фонда.

Чл. 16. Отпуснатите пенсии могат да се изменят по категория, вид и размер, ако са се изменили условията, при които са били отпуснати.

За тая цел, пенсионираните лица и съответните общински управления, които трябва да държат точни списъци на първите, са длъжни, под страх на глоба и углавно преследване, да съобщават на местната власт по работнишките осигуровки за всяка станала промена в казаните условия.

Редовното преосвидетелствование здравословното състояние на пенсионерите става всеки три години, начинай от датата на която е била отпусната пенсията. На неявилите се без уважителни причини за преосвидетелствование пенсията се спираща до преглеждането им.

Изменяването на пенсията става от деня, когато е станала причината за това.

Чл. 17. Пенсията се прекратяват:

а) когато се констатира, че пенсионерът е станал непжлно годен за работа;

б) когато пенсионерът е наказан да излежава затвор с лишаване от граждански и политически права; през това време пенсията може да се даде на наследниците в предвидения от закона размер;

в) когато пенсионерът е постъпил на държавна или общинска бюджетна длъжност, ако заплатата му надминава 200 л. месечно;

г) когато пенсионера български подданик замине за чужбина и се държи в неизвестност за българските власти; д) когато пенсионера, чужд подданик, замине да живее в чужбина, доброволно или принудително, освен ако между двете държави е въведен принципа на взаимността;

е) когато вдовината встъпи във втори брак, и ж) когато лицата, които получават наследствен пенсия от мъжки пол навършат 21-годишна възраст, а тия от женски пол — 25-годишна възраст или се омъжат, или пжк некой от тях почине.

Във всички гореизброени случаи пенсията се възобновава, щом престане да съществува причината за прекратяването ѝ.

Забележка. Пенсията на глухонемите, слепите, епилептиците, душевноболните и др. подобни, не се прекратява доживот, освен ако пенсионерите бъдат настанени в приют.

Глава III.

Осигуряване в случай на болест и майчинство.

Чл. 18. В случай на болест, осигурения се лекува за сметка на фонда „Обществени осигуровки“ в продължение най-много на 6 месеца през годината, считано от деня на заболяването, ако лекуването му е домашно или болнично; ако обаче заболялния може да продължава да работи и да участва в вноските си във фонда, той се снабдява за сметка на последните с лекарства и санитарни материали за повече от 6 месеца, според нуждата.

Правото на лекуване за сметка на фонда се добива от първата седмица на участието с вноски в него; но ако осигурения страда от по-рано от некое хроническа или наследствена болест, за да може да се лекува и от нея за сметка на фонда, нужно е да участва най-малко осем седмици с вноски, освен ако тая болест не се усложнила вследствие работата.

Правото на лекуване за сметка на фонда се губи, когато осигурения през седмицата на заболяването не е бил участник във фонда, освен ако това неучастие се дължи на доказана безработица и то в продължение най-много на осем седмици от настъпването ѝ или пак по други уважителни причини, установени от управлението на фонда.

Чл. 19. През време на лекуването, ако осигуреният е участвувал с вноските си във фонда най-малко осем седмици непрекъснато, получава за всеки изгубен работен ден парична помощ, начинаей от третия ден на заболяването, в размерите, предвидени в чл. 10 алинея втора от настоящия закон.

Ако поради болест осигурения не е могъл да участва осем седмици непрекъснато с вноските си във фонда, но е участвувал не по-малко от четири, дава му се парична помощ в предвидените в предната алинея размери, но най-много до 25 изгубени работни дни, начинаей от третия ден на заболяването; в същия размер той получава парична помощ и в случай, когато поради доказана безработица не е участвувал непрекъснато осем седмици във фонда, но е участвувал най-малко четири седмици и е заболел през първите осем седмици от деня на безработицата.

При сезонните професии, за да имат право осигуренията на парична помощ, достатъчно е да са участвували само през един сезон осем седмици с вноските си във фонда; но ако са прекъснали работата си през течение на сезона, подчиняват се на общите разпоредения.

Правото на парична помощ се губи, щом осигуреният е престанал да участва във фонда в продължение на повече от четири седмици; в такъв случай, за да си добие това право отново, той трябва да участва наново осем седмици във фонда.

Чл. 20. В случай, че осигурения не оздравее в продължение на 6 месеца от деня на заболяването, лекуването и издръжката му за сметка на фонда се прекъсват и, ако е имал право на пълна парична помощ дава му се една помощ в размер на паричната помощ при домашното лекуване за 75 работни дни. Ако пак е изпълнил условията, предвидени в чл. 27 алинея втора от настоящия закон, вместо еднократна парична помощ, дава му се инвалидна пенсия, докато трае неработоспособността му.

Чл. 21. Бременни жени и родилки могат да се ползват с акушерска, медицинска и парична помощ в размерите, предвидени в настоящия закон, ако преди да е настъпило времето на раждането са участвували най-малко дванадесет седмици непрекъснато с вноските си във фонда „Обществени осигуровки“.

За време на раждането се счита най-много дванадесет седмици, от които от една до шест преди и от една до шест след раждането.

Настъпването на времето за раждане се удостоверява с медицинско свидетелство от лекар на фонда или акушерка.

Никаква грешка на лекаря или акушерката в определената дата на раждането не може да спре осигуренията работничка да получава предвидената в настоящия член помощ.

През време на кърменето майката, ако пожелае, може да се ползва в продължение на шест месеца след раждането с две почивки дневно, по половин час всяка, еднага пред и друга след обед, за да кърми детето си, без да се намалява заплатата ѝ.

През време на бременността и на раждането жената не може да бъде уволнена от работа поради бременността ѝ; но ако тя, вследствие раждането заболее за повече от шест седмици, може да бъде уволнена и лекувана на общо основание за сметка на фонда като болна.

Постановленията на настоящия член отменяват изцепо тия на чл. 21 от закона за хигиената и безопасността на труда.

Чл. 22. В случай, че осигуреният умре вследствие на болест, от която е лекуван за сметка на фонда или вследствие на каквато и да е друга причина; наследниците му получават за погребални разходи същата сума, която е предвидена в гл. II, чл. 12, алинея трета от настоящия закон.

Чл. 23. Правото на лекуване в случай на болест се прекъсва отчасти или изцяло от управлението на фонда във всички случаи, предвидени в чл. 14 от настоящия закон, а се отказва, когато осигуреният отстъпва осигурителната си книжка на други лица, които са си послужили с нея да се лекуват безплатно, без да имат право.

Чл. 24. Паричната помощ се прекъсва или отказва за определено от управлението на фонда време:

а) в случай, когато се отказва или прекъсва лекуването;

б) когато заболяването е причинено било умишлено, било от пианство или други пороци, определени от Върховния съвет на труда и обществените осигуровки;

в) когато осигуреният е нанесъл вреда на фонда чрез извършване на престъпление, наказуемо с лишаване от граждански права; в случай отказването е в срок до една година от деня на заболяването.

Чл. 25. Заболяването и оздравяването на осигурения, както и времето, през което приблизително ще трае боледуването, се констатира от органите за даване на медицинска помощ, установени от управлението на фонда.

През време на боледуването, съпроводено с преустановяване на работата, осигуреният и работодателят се освобождават от припадащите им се вноски във фонда.

Глава IV.

Осигуряване за случай на инвалидност (вследствие болест или преждевременно изтощаване) и старост.

Чл. 26. Осигуровката за случай на инвалидност и старост започва от навършена 16 и трае до 60-годишна възраст включително.

Чл. 27. Осигурения за случай на инвалидност и старост получава инвалидна пенсия, когато е изгубил за постоянно, не поради злоупотреба, повече от половината от работоспособността си и е плащал установените вноски най-малко в продължение на 156 седмици, а старческа — когато навърши 60-годишна възраст и е участвувал с вноски в продължение най-малко на 1,040 седмици.

Осигурен, който е участвувал във фонда 156 седмици и боледувал повече от 6 месеца непрекъснато, без да губи за постоянно работоспособността си, може да получава инвалидна пенсия, докато трае неработоспособността му.

Забележка. Времето, прекарано на военна служба, трудова повинност или в болест, се счита при изчисляването на старческата и инвалидната пенсия в размер до 40 седмици за годината.

Чл. 28. Осигурен, който е внесъл вноски във фонда в продължение на 156 седмици и поради промена на занаятието си престане да бъде в кръга на задължително осигуренията, може да остане осигурен за случай на инвалидност или старост, ако продължава да плаща, както принадлежащите се нему вноски, така и тия на останалите участници в неговото осигуряване.

Чл. 29. Осигурения нема право на инвалидна пенсия, ако е причинил инвалидността умишлено или чрез извършено от него престъпно деяние, установено с присяда.

Добито след 156 седмични вноски право на инвалидна пенсия се губи, ако осигурения в някои от следващите години е направил вноски по-малко от 24 седмици; това право се възобновава, след като седмичните вноски стигнат отново 156.

Чл. 30. Инвалидната пенсия се равнява годишно на 1,500 л. плюс толкова пакти по един лев, колкото седмици осигуреният е внесъл над предвидените минимум 156.

Старческа инвалидна пенсия се равнява на основната инвалидна, увеличена с толкова пъти по един лев, колкото седмици осигуреният е внасял над 156.

При нужда управлението на фонда може да настъпва инвалидите и старците в подходящи санаториуми или приюти за сметка на принадлежащите им се пенсии.

Чл. 31. Инвалидната пенсия се счита отпусната от деня, когато е постъпило заявлението в управлението на фонда, а старческата — от първо число на месеца, който следва навършената 60-годишна възраст.

Чл. 32. Осигурената работничка или служаща, която е престанала да бъде такава, вследствие омъжване, може да си поиска обратно, до 6 месеца от женитбата, вносите от нея над 156 седмици вноски, ако има такива.

Вноските на осигурен, който е внасял 156 седмици и е умрял, без да е използвал правото си на инвалидна или старческа пенсия, могат да бъдат поискани обратно от малолетните му преки наследници, ако има такива, или от останалия съпруг или родители, ако годишният им доход не надминава 6.000 л.

Непоисканите вноски в продължение на една година от момента, когато е настъпило правото на това, остават в полза на фонда „Обществени осигуровки“.

Чл. 33. Инвалидите и старческите пенсии са лични и наследствени и се отпускат, видоизменяват, прекратяват или отказват направо от надлежната комисия, съгласно чл. чл. 12, 16, 17 и 47 от настоящия закон.

Чл. 34. Навършилите 60-годишна възраст в деня, когато настоящия закон влиза в сила, ако са от категорията на задължително осигурените, могат да получат основната старческа пенсия щом изпълнят условията за даване на инвалидна пенсия, и то ако са останали без каквато и да било материална поддръжка.

Находящите се между 50 и 60-годишна възраст от същата категория добиват право на основната старческа пенсия, ако са участвали е вноските си не по-малко от 26 седмици през годината, и направят най-малко 260 вноски, а тия между 40 и 50-годишна възраст най-малко 520, като и едните и другите донасят останалите вноски до 1.040 или още се одържат от пенсията им.

Незадължително осигурените, находящи се в деня на влизането на закона в сила между 40 и 60-годишна възраст, могат да се ползват с право на основната старческа пенсия, ако са стигали най-малко 26 седмици през годината в професията и внасят през това време принадлежащите се вноски, а останалите до 1.040 донасят наведнаж или на срокове.

Глава V.

Средства.

Чл. 35. Разходите за осигуряването в случай на злополука се покриват с вноски само от работодателите в размер 0.25% върху сумите, изплатени за заплати на работниците и служащите: а) в индустрия и занаяти, които си служат с каквато и да е вид двигателна сила или употребяват в производството разядливи, избухливи, леснозапалителни, отровни и други материали, които могат да причинят злополука, и б) във всекакъв вид строителство, мини, карнери, горски и земеделски стопанства, които си служат с машини, както и при постройката, поддръжане и експлоатиране на пътнища, железници, пристанища, пощи и телеграфи и всички видове превозни предприятия.

Управленето на фонда, въз основа мнението на Върховния съвет на труда и обществените осигуровки, извършва редовна ревизия в края на всеки три години, както на окръга на участниците с вноски, тъй и на размера на последните и, съобразно получените данни, определя положението за следващите три години.

Чл. 36. Разходите за осигуряване в случай на болест, инвалидност и старост се покриват с вноски от осигурените, работодателите и държавата, както следва:

За болест: работниците и служащите, както и техните работодатели плащат по един лев седмично за всеки работник или служащ, без оглед на размера на заплатата му; земеделците, занаятчии и търговците — по 2 л. седмично; а държавата — половината от целата сума, събрана от горните участници във фонда.

За инвалидност и старост: работниците и служащите, както и техните работодатели, плащат по 1.50 л. седмично; земеделци, занаятчии и търговци по 3 л. седмично, а държавата — половината от целата сума, събрана от всички горенброени участници.

Вноските на чираците се плащат от работодателя в размер по два лева седмично за болест и по три лева за инвалидност и старост.

Чл. 37. Издължаването на вноските за злополука работодателите правят най-късно в края на всеки тримесечие в Българската народна банка, фонд „Обществени осигуровки“, сметка „злополука“, а държавата и изборните учреждения предвиждат тия вноски ежегодно в бюджета, наред с кредитите за заплатата на работници и служащи и ги внасят във фонда веднага с влизането на бюджета в сила.

Чл. 38. Издължаването на вноските по осигуряването за случай на болест и инвалидност и старост, освен тия на държавата и изборните учреждения, като работодатели, става чрез купуване на фондови марки и залежаването им още при постъпването на работа за целата седмица на установените места в осигурителните книжки. Стойността на марките се внася във фонда „Обществени осигуровки“ при Българската народна банка, сметка „болест“, или сметка „инвалидност и старост“, според случая.

Държавата и изборните учреждения като работодатели вписват в бюджета си ежегодно по 1.50% за болест и 2% за инвалидност и старост върху кредитите за заплати на работници и служащи и ги внасят във фонда веднага с влизането на бюджета в сила.

Държавните вноски за осигуряване в случай на болест и за случай на инвалидност и старост се определят съобразно съответните постъпления във фонда в последната година, вписват се в бюджета на държавата и се внасят веднага след влизането му в сила.

Забележка. В зависимост от средствата на фонда, медицинска помощ и лекарства могат да бъдат давани и на семействата на осигурените.

Чл. 39. Вноските на работниците и служащите се одържат за целата седмица наведнаж при изплащане заплатите им, безразлично колко дни са работили през седмицата.

Ако некой работник или служащ се услови по-късно или напусне през седмицата, работодателя може да задържи от заплатата му разликата до изплатената за него цела седмична вноска с право на осигурения да я поиска от новия си работодател.

На работници и служащи в държавни предприятия, заведения и стопанства, както и в тия на изборните учреждения, не се правят одржки от заплатите по настоящия закон; вместо марки на съответните седмици в книжките им се заверява по служебен ред, че са били на работа.

Чл. 40. Съществуващия сега фонд „Работнишки осигуровки“ се преименува във фонд „Обществени осигуровки“, редовните приходи на който са вноските от осигурените, работодателите и държавата за случай на злополука, болест, инвалидност и старост.

Освен тех, за приход на фонда се сметат и: а) капиталите от разтурени работнишки, взаимноспомогателни, болнични и други подобни каси при разните заведения, предприятия и стопанства; б) глобите, налагани на работниците и служащите за неизпълнение вътрешните наредби и правилници по службата или разпоредбите на инспекцията на труда; в) глобите, налагани за неизпълнение на ония закони, в които изрично е предвидено това и г) подаръци, завещания и други случайни постъпления.

Чл. 41. Освен досегашните две сметки на фонда „Работнишки осигуровки“ — злополука и болест — открива се още по една за „инвалидност и старост“ и „извънредни постъпления“, независимо от сметка „резервен капитал“.

Наличния капитал на фонда „Работнишки осигуровки“, образуван до деня на влизането на настоящия закон в сила, се разпределя между новите сметки, както следва: $\frac{1}{10}$ — към сметка „злополука“, $\frac{3}{10}$ — към сметка болест, $\frac{2}{10}$ — към сметка „инвалидност и старост“, $\frac{1}{10}$ „резервен капитал“ и $\frac{3}{10}$ заедно с бъдещите извънредни постъпления за разни постройки и други подобрения за нуждите на фонда.

Чл. 42. Бюджета на фонда „Обществени осигуровки“ се гласува от Народното събрание и се упражнява по установения ред от закона за бюджета, отчетността и предприятията, като за целта се уреди отделно счетоводство.

Сметките на фонда „Обществени осигуровки“ се проверят веднага след изтичането на финансовата година от комисия, назначена от министъра на търговията, промишлеността и труда, в състав: по един представител на Министерството на търговията, промишлеността и труда, това на финансите, на Сметната палата, на Българската народна банка и счетоводителя на фонда. Тази комисия съставява отчета на фонда, който се одобрява от министъра на търговията, промишлеността и труда.

Когато при проверка на сметките на фонда, комисията намери, че някои длъжностни лица следва да се държат отговорни за некакви суми, тя съставя актове, поисква обяснение по тях от провинените лица и ги изпраща на Върховната сметна палата, за издаване постановления за неизпълнения. Последните се предвиждат в изпълнение по наредбите на закона за Сметната палата.

Неправилно постъпилите суми във фонда се повръщат само ако бъдат поискани до една година от деня на постановяването им.

Свободните суми от капитала на фонда, вжн от потребния оборотен капитал, се внасят на срочен влог в държавните кредитни учреждения или се оползотворяват по друг начин, избран от управлението на фонда, вжз основа месично на Върховния съвет на труда и обществените осигуровки.

З а б е л е ж к а. Ситуациите за извършени работи по обществените предприятия не се изплащат, докато предприемача не докаже, че е внасял нужните вноски по всички видове осигуровки във фонда.

Чл. 43. Медицинската помощ на осигурените в случай на заболяване или злоупотреба се дава от лекари и фелдшери, определени от управлението на фонда.

Правата и задълженията на лекуващите за сметка на фонда лекари и фелдшери се определят в специалните наредби и правилници, които управлението на фонда ще изработи за прилагането на закона. В случай на неизпълнение, нарушителите се наказват съгласно постановленията на настоящия закон, независимо от следващите им се наказани по общите закони.

Чл. 44. Лекарства и другите лечебни средства се получават от аптеките, открити или определени от управлението на фонда.

Аптекари, които не изпълняват редовно рецептите, издадени за сметка на фонда „Обществени осигуровки“, считат се за нарушители на закона.

При нужда, управлението на фонда може да нареди, щото оригиналните рецепти, изпълнени за сметка на фонда, да се изпращат нему и то от своя страна да нареди предвидената в специалните закони и правилници ревизия и съхранение на тия рецепти.

Чл. 45. Всички болници и санаториуми в страната съдължени да приемат за сметка на фонда „Обществени осигуровки“ изпратените им по надлежния ред заболели осигурени.

Там, дето условията позволяват, управлението на фонда учредява собствени болници и санаториуми или пък възлага на самите работодатели да уреждат такива за сметка на фонда и под негов контрол.

Държавата, окръзите и общините, по покване от управлението на фонда „Обществени осигуровки“ му отпускат безплатно пужните парцели от собствените си курорти и други места за постройка на болници, санаториуми, привоти и пр.

Съществуващите при разните заведения и предприятия болнични или взаимноосигурителни работнишки каси, минават под контрола на управлението на фонда, а тези от тях, капиталите на които съ образувани с вноски от работници и служачи се унищожават, като съответните суми се внасят на приход във фонда.

Глава VI.

У п р а в л е н и е.

Чл. 46. Прилагането на настоящия закон се възлага на министра на търговията, промишлеността и труда, който, според нуждата, може да открие при Отделението за труда специално бюро за обществени осигуровки или може да учреди отделна дирекция на труда и обществените осигуровки с надлежните отделения и бюро.

Местните учреждения по прилагане на закона съдържат инспектори по труда, на които общинските управления съдължени да дават пълно съдействие, като при нужда учредяват и специални за целта служби.

Разходите по персонала и вещественни потреби за централното управление и инспекциите на труда, могат да бъдат за сметка на фонда „Обществени осигуровки“.

Чл. 47. Пенсията се отпущат, видоизменяват, прекратяват или отказват от една комисия за обществените пенсии в състав: началника на отделението за труда — началник и членове: началника и счетоводителя при бюрото на обществени осигуровки, инспектор-лекар при отделението за труда, по един делегат на работодателите и работниците и един на самостоятелните занаятчии, земеделци и търговци. Недоволните от решенията на коми-

сията, могат да ги обжалват по апелативен ред пред Върховния административен съд, чрез Министерството на търговията, промишлеността и труда, в месечен срок от връчването на решението.

Вжирсите за медицинска и парична помощ се разрешават от инспекциите по труда, под контрола на централното управление.

Изплащането на помощите и пенсията става от органите или учрежденията, установени от управлението на фонда „Обществени осигуровки“ или пък, при бързи случаи, от самите работодатели за сметка на фонда.

Чл. 48. За всички констатирани нарушения на закона, инспекторите по труда и другите, определени от министъра контролни органи съставят актове, които приписани от тях и нарушителите, изпращат в министерството за издаване постановления за глобяване на нарушителите в размер до 2.500 л., а при повторение до 5.000 л., независимо от углавното преследване, ако за това има основание.

Отказа на нарушителя да подпише акта се забелезва в самия акт.

Актовете служат за неоспоримо доказателство пред съда, докато не се докаже противното на изложеното в тях.

Чл. 49. Постановленията на министъра, с които е наложена глоба до 300 л. включително, не подлежат на обжалване, а тия, с които е наложена глоба по-голема от 300 л., могат да се обжалват по апелативен ред пред Върховния административен съд, чрез Министерството на търговията, промишлеността и труда, в месечен срок от връчването на нарушителя препис от постановлението.

Глобите се събират по реда на преките данъци и се внасят в съответната сметка на фонда „Обществени осигуровки“.

Чл. 50. Като съществено тело на министерството по прилагане на настоящия закон ще служи учреждения при същото министерство съг чл. 26 от закона за хигиената и безопасността на труда Върховен съвет на труда и работнишките осигуровки, който се преименува във Върховен съвет на труда и обществени осигуровки и има следния състав: по един представител на министъра на търговията, промишлеността и труда и този на финансите, началниците на отделите за труда, търговия и промишленост и минни, главния инспектор по труда, инспектор-лекар при отделението за труда, началника на бюрото за обществени осигуровки, един професор по политическа икономия или социалните науки, директора на народното здраве, един математик по осигурителното дело; по един представител на индустриалци, занаятчии, търговци и земеделци и по един на фабричните, занаятчийските, земеделските работници и за служащите: един общественик, известен със своите трудове в областта на социалното законодателство.

Когато някои от изброените лица отсъствуват, участва неговия заместник.

При нужда съвета може да поиска да бъдат поканени и други вещи лица, но без право на глас.

Заседанията на съвета се водят по специален правилник.

Глава VII.

Последни нареддания.

Чл. 51. Настоящия закон влиза в сила от 1 април 1922 г. и отменява всички противоречащи нему постановления на съществуващите закони, а също и закона за осигуряване на работниците и служащите в случай на злоупотреба и болест.

Министерството на търговията, промишлеността и труда ще издава, според нуждата специални наредби и правилници за приложението на настоящия закон.

Чл. 52. Работниците и служащите в обществените и частни заведения и предприятия, за които съд правени вноски и които поради претърпени злоупотреби до влизането на настоящия закон в сила, имат право на инвалидна пенсия, ако докажат основанието си в срок от две години след влизането на закона в сила, и ако не съд били обезщетени от работодателите си по общите закони. Последниците на такива работници и служащи имат право на наследствена инвалидна пенсия също в тоя срок, ако съд бедни.

Всички пенсии, отпуснати по досега действащите закони, се ревизират съобразно постановленията на настоящия закон вжз основа на заявления от пенсионерите,

подадени най-късно в срок шест месеца от влизането му в сила.

Председателя: Изглежда, че и по този законопроект не искате да говорите.

От комунистите: Преди всичко министъра го нема.

Председателя: Изглежда, че сте уморени. Един много важен законопроект и никой не иска да говори по него! Ще гласуваме да отиде в комисията. Които приемат на първо четене законопроекта за обществените осигуровки, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Законопроекта отива в комисията.

Пристъпваме към последната точка от дневния ред — първо четене законопроекта за допълнение закона за продаване, разменяване и експлоатиране държавните недвижими имоти.

Моля г. секретаря да го прочете.

Зам.-секретар Х. Пенчев (з): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за допълнение закона за продаване, разменяване и експлоатиране държавните недвижими имоти.

Закона за продаване, разменяване и експлоатиране държавните недвижими имоти определя между другото, начините по които се експлоатират от държавата недвижими имоти. Общия принцип, възприет от закона в това отношение, че те — държавните имоти — се експлоатират като се отдават под наем чрез редовни търгове, произвеждани съгласно закона за бюджета, отчетно от а. предприятията.

Понеже не всеки път е възможно отдаването под наем на държавните имоти да става съобразно този ограничителен принцип, нещо съзнато и от законодателя, затова в чл. 4 от закона, като изключение, е възприето другото начало — отдаване под наем по доброволно съгласие, което, обаче, придобива приложение само в случаите когато за известни имоти са били произведени два редовни търга, на които не са се явили наематели-конкуренти.

За времето, когато е бил съставен закона — 1891 г., само допустнатото изключение може би е било достатъчно за да се превъзмогнат всички оевентуалности. Сега, обаче, когато живота донесе нови нужди, задоволяването на които изисква съдействието и на граждани и на управляващи, нужди които съставителя на закона не е знаел, нито дори е могъл да предвиди, налага се едно разширение на второто начало — отдаването под наем държавните имоти по доброволно съгласие.

Поддържаните в отделието за държавните имоти редица заявления илюстрират доколко тия нужди са нарастнали и колко е належаще техното задоволяване.

Със заявления регистрирано под вх. № 10.801 акционерното дружество „Наслада“, като съобщава, че е закупило от фабриката „Хоме“ във Виена няколко подвижни къщи, които могат да се монтират само за 10—15 дни и които били с двойни стени, огнеупорни, хигиенични, моли да му се даде под наем държавното място, находяще се на ул. „Алабинска“ и „Цар-Калоян“, срещу определен наем, дето да построят за манифестация няколко от помнатите къщи, които до продаването им ще се използват съобразно закона за облекчение жилищата нужда.

А както се посочи в заявлениято главната цел, която преследва това дружество, било като достави жилища с евтин наем, било като достави на желаещите тия къщи, е облекчаване острата жилищна криза в София, цел за която се толкова ратува и която заслужава пълна подкрепа. При съществуващите законоположения Министерството на земледелието и държавните имоти е в невъзможност да удовлетвори тая не само справедлива, но и народнополезна молба, макар, че въпросното място нутее и че физика се лишава от добър доход — наем за местото, тъй като за да се спазят постановленията на закона трябва да се произведе редовен търг, процедура, която ще трае повече от един месец.

Като се вземе пред вид, че същото дружество е второ заявление съобщава, че къщите са вече пристигнали на Софийската гара и моли да му се разреши стоварването им на предметното място, за да не плаща денгуба за вагоните, с което косвено се увеличава стойността на къщите, че е построяката им колкото по-скоро стане ти,

толкова по-скоро ще бъдат задоволени част от нуждаещите се за жилища, че ако се произведе търг много възможно е, местото да попадне в ръцете на хора, които ще го използват за чисто спекулативни цели, значи далеч не така както дружество „Наслада“ предлага. Става ясно колко неудобно, колко нерезултатно би било да се произведе търг.

С друго заявление регистрирано в Министерството под вх. № 10.949 софийския жител Атанас Малинков моли да му се даде под наем някое държавно място в София, в размер 30 кв. м. за да построи художествен павилион, в който да се помещава бюро за разпространение родното изкуство, което като осигури сътрудничеството на наши художници и специалисти основава същия Атанас Малинков.

Колкото и да е истина, че веществен израз на народната мощ и култура са старо-българските орнаменти и пивиди, които бюрото си поставя за цел да разпространява, било в оригинал, било в репродукция според албумите на Етнографическия музей, а заедно с тях и художествени произведения и скулптура на наши писатели, художници и скулптори, колкото и да е верно, че познавателно народното изкуство ще се въжроди в един, а в други увеличи любовта към родината, все пак Министерството на земледелието и държавните имоти не може да удовлетвори и тая молба, а трябва, съгласно закона, да се произведе търг, резултатът от който едва ли ще бъде желаниа.

Постъпило е второ заявление вх. № 11.003 от Ал. Лозанов, редактор-стопанин на новопокретияния столичен ежедневието „Народна трибуна“, с което моли да му се разреши да постави на държавно място едно готово вече красиво павилионче, в размер 3 на 2½ м., в което да събира сведения за вестника.

В същото отделение от повереното ми министерство има постъпили заявления и от други, които молят да им се разреши срещу определен наем да поставят на държавни праздни места строителни материяли, или да построят бараки, будки, със цели, които не би се постигнали, ако се произведеха търгове за отдаване под наем исканите места.

Горезложеното довежда до необходимост да се разшири началото за отдаване под наем държавните недвижими имоти по доброволно съгласие по начин да обхваща и случая като предметните, което ще се постигне с вотирването на законопроекта, който представявам на вшето, г. г. паредни представители, пресветено внимателно.

София, 13 януарий 1922 г.

Министър на земледелието и държавните имоти:

А. Оббов.

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение закона за продаване, разменяване и експлоатиране на държавните недвижими имоти, утвърден с указ № 186 от 30 ноември 1891 г., обнародван в „Държавен вестник“, брой 279 от 20 декември с. г.

Член единствен: Към чл. 4 от закона за продаване, разменяване и експлоатиране на държавните недвижими имоти, утвърден с указ № 186 от 30 ноември 1891 г., обнародван в „Държавен вестник“, брой 279 от 20 декември с. г., се прибавя следната нова алинея:

Министъра на земледелието и държавните имоти може да отдава под наем по доброволно съгласие за срок по повече от една година части, или изцяло празните държавни места в столицата за разни цели, като например: монтиране готови дървени къщи, павилиони и пр., построяване на будки или бараки, складиране на дървен или друг строителен материал и пр.

Председателя: Има думата г. Андрей Ляпчев.

А. Ляпчев (д): Г. г. народни представители! Искане се да се направи едно отстъпление от общия принцип — че държавните имоти се използват, като се дават под наем чрез търг — като ще се постави за в бъдеще да има право г. министъра на земледелието, колкото се отнася до столицата, да се дават тези имоти и по доброволно съгласие, т. е. по споразумение с него. Аз обичам да вервам — колкото и да са мотивите целесъобразни, за някои, ни най-малко те не трябва да ни убедят да направим едно отстъпление от общия принцип — че използването на държавните имоти трябва да става само чрез търг и по редби, които редят надлежните закони. Ето защо аз не мога да вотирам за едно такова отстъпление

и обичам да вервам, че Народното събрание нема да се съгласи с него, защото по този път ще отидем много далеч. Министерската власт е доста голема и без това, а ти има пужла да биде освободена от таква преки намеси, да може да прави министъра лично, по доброволно съгласие . . .

Д-р Й. Фаденхехт (р): Пазарлъци!

А. Ляпчев (д): . . . пазарлъци е тогоз, с оногоз. Не е хубаво това за реда в държавата.

Председателя: Които приемат по принцип законопроекта, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Предлагам дневен ред за следващото заседание:

1. Първо четене законопроекта за бюджета на държавата за финансовата 1922/1923 г. — експозе на г. министъра на финансите;

2. Второ четене законопроекта за митинската тарифа на вношените стоки;

3. Второ четене законопроекта за горите;

4. Второ четене законопроекта за военния данък;

5. Второ четене законопроекта за Софийската градска община;

6. Второ четене законопроекта за освобождаване Народния театър в София от плащане общински такси и берии за канализация, вода, смет и пр.;

7. Второ четене законопроекта за селско-общинските сждиища;

8. Второ четене законопроекта за отцепване на с. Деков от Нязкополската околия и присъединяването му към Свищовска околия и др.;

9. Одобрение предложението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството без контракт руски подданица-учители;

10. Одобрение предложението за даване на Станимапката община концесия за построяване местна железница с нормална широчина на пътя с дължина около 10 км. и пр.;

11. Одобрение предложението за приемане чужди подданица — руски бежанци и др. — на служба по Министерството на народното просвещение.

Правя предложение в утрешното заседание да говори само г. министъра на финансите и затуй турям първа точка експозето на г. министъра. Питанията ще бъдат в петък, а утре експозето на г. министъра.

Които приемат така предложения дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието се вдига за утре в 4 ч. след обед.

(Вдигнато в 5 ч. след пладне)

Председател: **Н. АТАНАСОВ.**

Секретар: **С. ДУПАРИНОВ.**

Началник на Стенографското отделение: **Т. ГЪЛЖБОВ.**